

N naš čas

V Topolšici so možnosti za razmah zdraviliškega turizma. Tam je bazen s termalno vodo, vendar ta ne zadošča, da bi načrtno razvili zdraviliški turizem. Prepričani pa so, da bi z vrtanjem v večje globine dobili toplejše izvire termalne vode, ki bi dala možnosti za zdraviliški turizem. — Preberite naš časopis na 6. strani.

8. februar 1974 • Leto X., št. 5 (214) • Cena 1 dinar • Poština plačana v gotovini

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK Ljuben Naraks

KRAJEVNA SKUPNOST

Krajevna skupnost postaja skupaj s temeljno organizacijo združenega dela osnovna celica naše samoupravne socialistične skupnosti. Vprašanje pa je, če se v vsej celovitosti zdaj že tudi zavedamo te nove vloge krajevnih skupnosti.

V krajevni skupnosti, kot samoupravni skupnosti, bomo odločali o uresničevanju svojih skupnih interesov in o zadovoljevanju skupnih potreb, povezovali se bomo s temeljnimi organizacijami združenega dela in samoupravnimi interesnimi skupnostmi za uresničevanje skupnih interesov ter sodelovali pri opravljanju družbenih zadev in pri odločanju o vprašanih skupnega pomena v občini in širših družbenopolitičnih skupnostih.

V krajevnih skupnostih bomo odločali o uresničevanju svojih skupnih interesov in o solidarnostnem zadovoljevanju skupnih potreb na več (ne samo na komunalnem) področjih: ureditev naselja, otroškega varstva in socialnega varstva, izobraževanja, kulture, telesne kulture, varstva potrošnikov, varstva človekovega okolja, splošnega ljudskega odpora, družbene samozagrade in drugih pogojev za življenje in delo.

In ko se bomo v Velenju o ob koncu tega meseca znova zbirali na zborih občanov po krajevnih skupnostih ter razpravljali o programih dela in razvojnih usmeritvah, bi bilo prav, da se v vsej celovitosti zavedamo mesta in vloge krajevnih skupnosti!

20 LET

Gradbenega podjetja Slovenj Gradec

Zadnjo soboto, 2. februarja, je bila osrednja slovesnost ob 20-letnici gradbenega podjetja Slovenj Gradec • Plakete in denarne nagrade za najstarejše in najbolj zasluzne delavce

V soboto je bila v prostorih Umetnostnega paviljona osrednja slovesnost ob 20-letnici delovanja Gradbenega podjetja Slovenj Gradec. Uvodoma sta na zborovanju delovne skupnosti, ki se ga je udeležilo tudi več gostov, spregovorila o razvoju organizacije združenega dela predsednik delavskega sveta Alojz Rožič in direktor podjetja, dipl. inženir Slavko Verčnik.

Na slovesnosti, ki so jo popestrili tudi pevci, so se

la so prejeli spominske plakete in denarne nagrade — hranilne knjižice Ljubljanske banke z začetno vlogo po 1300 dinarjev.

Gradbeno podjetje Slovenj Gradec je ustanovil mestni ljudski odbor občine 1. 1. 1954. Začetek je bil dokaj težak, saj so začeli tako rekoč iz nič, kljub temu pa se zdaj lahko ponašajo s 361 stanovanji, ki so jih zgradili, pa z več trgovskimi in poslovnimi prostori in zgradbami, ki so jih obnav-

Z osrednje slovesnosti ob 20-letnici gradbenega podjetja Slovenj Gradec

spomnili 15 članov delovne skupnosti, ki delajo v Gradbenem podjetju Slovenj Gradec vse od ustanovitve. To so Jože Cokan, Stanko Hovnik, Miha Jamnik, Avgust Juvan, Pavel Koprivnik, Ivan Krivec, Greta Prus, Karel Rotovnik, Jože Slemenik, Franc Smonkar, Ivan Stopajnik, Jože Sušec, Niko Štamulak, Franc Uršnik in Marjan Zavodnik. Skupaj z osmimi drugimi najzaslužnejšimi delavci te organizacije združenega de-

ljali in gradili, pa z novimi šolami, kulturnimi in družnimi domovi ter gospodarskimi objekti.

Najpomembnejša dela izvajajo zdaj Gradbeno podjetje Slovenj Gradec v občinskem središču, pa v Smartnem in Mislinji. Za letos imajo oddane vse zmogljivosti, zaradi nadaljnje razmaha investicijske dejavnosti pa računajo v prihodnje na še večji razmah gradbene operative.

POSPEŠENO PRED VOLITVAMI

Zadnje dni so v velenjski občini pospešili evidentiranje možnih kandidatov za volitve članov delegacij za zore občinske skupščine. Na seji občinske konference SZDL in občinskega sindikalnega sveta pa so opredelili že nekatere roke, kako bodo organizirali in izvedli volitve 1974. Poleg tega pa so tudi sprejeli volilni pravilnik, načela kadrovske politike pri volitvah ter se dogovorili o sestavi družbenopolitičnega zbora v občini Velenje.

Do 28. februarja bodo v velenjski občini opravili vse predkandidacijske in kandidacijske postopke, od 15. do 25. marca bodo volitve temeljnih samoupravnih skupnosti za zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti. V tem času morajo biti tudi volitve v družbenopolitični zbor. Do 5. aprila se morajo konstituirati delegacije oziroma konference delegacij in določiti delegate za prvo sejo občinske skupščine. V času od 5. do 15. aprila se bo konstituirala občinska skupščina in na prvi seji izvolila delegacijo za repub-

ličko skupščino in delegacijo za zvezni zbor skupščine SFRJ. Do konca aprila se bo sestala in konstituirala skupščina SR Slovenije in na svoji prvi seji izvolila delegacijo za zbor republik in pokrajin skupščine SFRJ, zatem pa bo 15. maja konstituirana skupščina SFRJ. Ti roki terjajo, da opravimo še druge naloge; v krajevnih skupnostih bo potrebno sprejeti statute, enako tudi v občini. Sprejeti bo potrebno volilno zakonodajo, samoupravno preoblikovati interesne skupnosti in amandmajsko konstituirati TOZD.

SEMINAR ZA SEKRETARJE

Komite občinske konference Zveze komunistov Slovenije Velenje je organiziral seminar za sekretarje organizacij ZK velenjske občine. Seminar je bil v petek in soboto pretekli teden v vili Široko pri Šoštanju.

Prvi dan so obravnavali temeljne vsebinske opredelitve nalog ZKJ v osnutku resolucije za 7. kongres ZK Slovenije, o čemer je imel uvodno poročilo politični sekretar občinske konference ZKS Velenje Franjo Korun. O nalogah komunistov v pripravi na volitve je govoril sekretar izvršnega odbora občinske konference SZDL Velenje Jože Veber, o uresničevanju resolucije o družbenoekonomski politiki in okvirjih razvoja SRS v letošnjem letu ter o cenah gospodarskih gibanj ter programu razvoja v velenjski občini, Hermina Klančnik, o predlogu dopolnil statuta ZK Slovenije Kristian Hrastel, Alojz Ri-

bič pa je podal zunanjepolitični pregled.

Naslednji dan, v soboto, so razpravljali o programu dela občinske konference, komiteja in komisij, metodi dela osnovnih organizacij Zveze komunistov, programiranju dela v organizacijah ZK ter o aktualnih vprašanjih.

ZA DOM V KUMROVCU

Za izgradnjo spominskega doma borcev in mladine Jugoslavije v Kumrovcu, so v velenjski občini zbrali že 297.646 dinarjev. To je 93,1 odstotek dogovorjene vsote, ki znaša 319.500 dinarjev. Od doslej zbranega denarja so delovne organizacije darovale 137.880 dinarjev, zasebni obrtniki z območja velenjske občine pa 3.600. Preostali denar so prispevali delavci in drugi občani.

Iz delegatov družbenopolitičnih organizacij se pri občinski skupščini ob delegatskih zborih združenega dela in krajevnih skupnostih oblikuje še družbenopolitični zbor. Zato so na skupni seji občinske konference SZDL in občinskega sindikalnega sveta Velenje sporazumno dogovorili, da bo družbenopolitični zbor imel 27 članov. Občinske organizacije SZDL in organizacija za družbeno aktivnost žena bo imela v tem zboru 7 delegatov, enako število delegatov tudi organizacija ZK in sindikati. Organizacija zveze borcev in zveze mladine pa vsaka po 3 delegate. Če bo slovenski dogovor tak, potem bodo družbenopolitični zbor povečali za dva delegata, ki bosta zastopala Zvezo rezervnih vojaških starešin.

OBELEŽJE ZA BOLNICO KRN

Komisija za spomeniško dejavnost pri občinski organizaciji ZZB NOV Slovenj Gradec vzdržuje 18 spomenikov in grobišč v Mislinjski dolini, na skrbi pa ima tudi 4 partizanska grobišča na avstrijskem Koroškem. Lani so postavili novo obeležje za partizansko bolnico »Krn« pod Partizanskim domom na Pohorju. V Mislinjski dolini pa so odkrili spominske plošče štirim znanim revolucionarjem in prvoborcem.

SEJA OBČINSKE SKUPŠČINE

Za četrtek, 7. februarja, je bila v Slovenj Gradcu sklicana 46. skupna seja občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti občinske skupščine. Predlog dnevnega reda je predvideval, med drugim, obravnavo in sprejem letnih smernic družbenoekonomskega razvoja občine za leto 1974, nadalje obravnavo poročil o delu inšpekcijskih služb v preteklem letu in o delu komisije za normativne pravne akte o potrditvi statuta organizacij združenega dela posebnega družbenega pomena.

**Sekretar medobčinskega sveta
ZK za Koroško, Ivan Bošnik,
govori za Naš čas**

REGIONALNA ZAVEST VSE BOLJ PRISOTNA

Na prvi seji novo izvoljenih članov Medobčinskega sveta ZK za Koroško so, kot smo že poročali, znova izvolili za sekretarja Medobčinskega sveta ZK Ivana Bošnika. Pred dnevi smo ga obiskali na sedežu Medobčinskega sveta ZK za Koroško v Slovenj Gradcu in ga naprosili za oceno dosežkov preteklega obdobja in pa za pregled najpomembnejših nalog, s katerimi se bo Zveza komunistov na Koroškem še posebej soočala v letošnjem letu.

Ker je Ivan Bošnik dokaj podrobno in obširno odgovarjal na naša vprašanja, smo se odločili, da bomo pogovor objavili dvakrat. V prvem prispevku bomo govorili o oceni dosežkov Slovenske Koroške v letu 1972.

»Poglejte,« je na začetku razgovora poudaril Ivan Bošnik, »zagotovo je najpomembnejši dosežek leta 1973 idejno-politična in akcijska enotnost vseh družbeno-političnih dejavnikov na Koroškem. Vse bolj se krepí regionalna zavest. Delovni ljudje in občani vse bolj spoznavajo, da je treba čimprej odpraviti slabosti in lokalizme, ki so bili svoj čas prisotni, da bi bili enotni in povezani.«

Zaradi dosežene enotnosti se vse bolj krepí povezovanje na področju gospodarstva, kar je nedvomno nujnost sedanjega trenutka, če želijo tudi na Koroškem izkoristiti prednosti, ki jih ima to območje. Prav v gospodarskem povezovanju so bili po besedah sekretarja Medobčinskega sveta ZKS za Koroško doseženi dokajšnji uspehi, ki se kažejo na vseh toriščih povezovanja, tako v sami regiji, kot tudi na širšem območju. »V ospredju je bilo zlasti še povezovanje delovnih kolektivov kovinsko-predelovalne industrije. Pri tem velja omeniti povezanost Tovarne poljedelskega orodja in livarne Muta in Tovarne kovanih izdelkov Fecro Slovenj Gradec z velenjskim Gorenjem. Gorenje na Koroško ni prineslo samo moderne tehnologije in organizacije dela, pač pa tudi doslednost pri uresničevanju sprejetih programov ob združevanju. Tovarni z Mute in Slovenj Gradca pa se vse bolj uspešno tudi povezuje s krajem pri reševanju problemov, prav tako pa še pospešeno rešujeta probleme zaposlenih. Zavedamo se, da je ta povezanost z Gorenjem vnesla v drugih delovnih skupnostih, posebej manjših, tudi drugačno gledanje na proizvodne odnose znotraj delovnih organizacij in da precej prispeva še k odpravi mojsrsk miselnosti.«

• PO ZDRUŽEVANJH VEČJI PRILIV KAPITALA NA KOROŠKO

Ivan Bošnik je ob tem poudaril, da so bili doseženi precejšnji uspehi pri povezovanju tudi na nekaterih drugih področjih. Začetno skupno sodelovanje in vlaganje v tovarno ivernih plošč na Otiškem vrhu je povezovalo gozdno gospodarstvo in Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec. Ustanovitev Združenega podjetja »Gozdarstvo in lesna industrija Slovenj Gradec« zagotavlja dolgoročno perspektivo razvoja te dejavnosti, predvsem pa je uresničena dolgoletna želja, da bi sami na Koroškem izkoristili veliko naravno bogastvo — les in ga sami v večji meri predelali in ga oplemenitili. Pomembno je tudi, da se Združeno podjetje »Gozdarstvo in lesna industrija« vključuje v razvijanje turističnega gospodarstva, posebej pa v pospeševanje kmečkega turizma, kar zagotavlja hitrejši prihodnji razvoj nekaterim območjem izven občinskih oziroma industrijskih središč.

Pomembno vlogo pri povezovanju koroškega gospodarstva s širšimi območji ima ljubljanski Slovenijales, s katerim se je pred časom združila Tovarna meril Slovenj Gradec, nedavno tega pa je Slovenijales sklenil dolgoročno pogodbo o poslovnem sodelovanju z Združenim podjetjem »Gozdarstvo in lesna industrija«. Tesnejše povezovanje gospodarstva je pogojilo v zadnjem obdobju tudi močan priliv kapitala na Koroško, ob integracijah pa se je bistveno spremenila tudi struktura vodilnih in vodstvenih delavcev.

• NAPREDEK TUDI PRI VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

»Za preteklo leto so značilna tudi prizadevanja za nadaljnje širjenje mreže strokovnih in srednjih šol,« je nadaljeval Ivan Bošnik. »Viden napredek je bil dosežen posebej še na Ekonomskem centru Slovenj Gradec, ki je razširil usposabljanje kadrov za potrebe trgovine, z delom pa je začela srednja medicinska šola. Spodbudna so tudi prizadevanja Gimnazije Ravne na Koroškem, ki je začela z razpisno razvijati še pedagoško usmeri-

tev. Izobraževalni center Zvezarne Ravne na Koroškem daje izreden poudarek usposabljanju kvalificiranih kovinarskih in metalurških delavcev, dokajšnega pomena pa je tudi Izobraževalni center Tovarne poljedelskega orodja in livarne Gorenje-Muta, ki je v preteklem letu vpisal prve dijake v srednje šole. Poseben poudarek je bil dan še izobraževanju gozdarskih delavcev in kmetov; to izobraževanje bo treba še razširiti, saj je za smotno kmetovanje nad vse pomembno.«

• PARTIJSKA JEDRA V VSEH SREDINAH

»Vprašujete me tudi za uspehe, ki jih je dosegla Zveza komunistov na Koroškem? Zdi se mi, da smo zlasti že uspeli v tem, da smo organizacijsko in idejno-politično trdili Zvezo komunistov,« je pripovedoval sekretar Medobčinskega sveta ZKS za Koroško. »Organizacijsko smo se utrdili tako, da je zdaj ZK kot idejno-politična sila prisotna v vseh strukturah. Vzpostavljamo z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela je potekala tudi akcija oblikovanja partijskih jeder v vseh teh sredinah, ustrezno pa smo se organizirali tudi v krajevnih skupnostih. Ob tem moram poudariti še, da imamo dokaj dobro organizacijo postavljeno tudi na občinskih nivojih, ki smo jih kadrovske utrdili.«

Uspešni smo bili še pri usposabljanju komunistov. Lani je bilo organizirano usposabljanje v vseh občinskih organizacijah, manj prisotno pa je bilo v organizacijah ZK, posebej še manjših. Tudi kar zadeva obnavljanje ZK smo zadovoljni. Vrste ZK smo okrepili z mladimi neposrednimi proizvajalci ter z dijaki iz poklicnih in srednjih šol.

V pomenku je sekretar Medobčinskega sveta za Koroško, Ivan Bošnik, še povedal, da sodi med pomembne lanske letošnje uspehe dela ZK na Koroškem uresničevanje delavskih ustavnih dopolnil. V večjih delovnih organizacijah so se zelo izvirno lotili uveljavljanja delavskih ustavnih dopolnil. Vse delovne organizacije — izjema je le ena — so se na Koroškem do roka konstituirale in priglasile za vpis v sodni register. Seveda pa bo potrebna, posebej še v manjših delovnih organizacijah, kar najširša akcija za vsebinsko uveljavitev delavskih ustavnih dopolnil, da bo delavec resnično odločal v celotnem proizvodnem procesu.

»To pa je le del aktivnosti in uspehov, ki smo jih dosegli v občinskih organizacijah ZK in v okviru Medobčinskega sveta za Koroško pri uresničevanju nalog, posebej še pri uresničevanju delavske politike znotraj ZK,« je sklenil prvi del pogovora Ivan Bošnik.

PRIHODNJIČ: • LETOSNJE NALOGE KOROŠKIH KOMUNISTOV

Potem, ko so preuredili prostore in kupili novo opremo, iz dneva v dan narašča število novih bralcev pri občinski matični knjižnici v Slovenj Gradcu • Urejanje prostorov za podružnični knjižnici v Smartnem in Mislinji

Slovenjegraška Občinska matična knjižnica, ki je splošno izobraževalna knjižnica za Mislinjsko dolino, opravlja tudi matično službo za vse knjižnice na območju občine Slovenj Gradec.

Za knjižnico sta na voljo dva prostora, izposojevalnica in dnevni prostor, ki so ju bili preuredili pred dobrim letom dni in zanj kupili novo opremo, tako da je omogočeno zdaj sodobnejše poslovanje. Med drugim so po preureditvi prostorov namenili v izposojevalnico 10 obstanskih polic, na katerih je prostora za 2.000 knjig, pa 7 polic, na katerih je 2.800 knjig. Za najmlajše pa je na voljo 200 slikanic. Delovni prostor pa je tudi skladišče, vendar za

nove knjige ni več prostora.

Občinska matična knjižnica Slovenj Gradec je postala lani bogatejša za nad 700 novih knjig, pri čemer jih je 143 darovala Kulturna skupnost Slovenije, nekaj pa sta jih kupila občinska skupščina, oziroma občinski sindikalni svet. Sicer pa je slovenjegraška knjižnica v preteklem letu odstopila knjižnici v Podgorju 100 knjig, 300 knjig pa potujoči knjižnici, medtem ko je precej zastarelih, iztrošenih oziroma odvečnih knjig dala podružnicama v Smartnem in Mislinji ter knjižnicam v Podgorju in Pamečah. V knjižnici v Slovenj Gradcu pa je zdaj na voljo 8.000 knjig, do katerih imajo bralci prost pristop. V lanskem letu je imela

Občinska matična knjižnica Slovenj Gradec 2.246 rednih bralcev, od tega se jih je 258 vpisalo na novo; med obiskovalci knjižnice jih je 1.298 mladih, 948 pa odraslih. Ugotavljati je mogoče, da prihaja v slovenjegraško knjižnico 14 % vseh prebivalcev Mislinjske doline, šolarjev pa kar 45 %. Obiskov knjižnice je bilo v letu 1973 nad 8.000, izposojenih pa je bilo okrog 14.000 knjig. Ob tem pa je zlasti razveseljivo, da število novih bralcev narašča iz dneva v dan.

Omeniti velja tudi, da je Občinska matična knjižnica Slovenj Gradec lani začela urejati prostore za podružnični knjižnici v Smartnem in Mislinji, izoblikovan pa je tudi srednjeročni program razvoja knjižničarstva v Mislinjski dolini, s katerim načrtujejo bistveno reorganizacijo matične knjižnične službe v občini.

Skupščina temeljne kulturne skupnosti

Prejšnjo sredo, 30. januarja, je bila v Slovenj Gradcu skupščina tamkajšnje Temeljne kulturne skupnosti. Pregledali so poročilo o dejavnosti v letu 1973 ter obravnavali predlog finančnega načrta in program dela Temeljne kulturne skupnosti Slovenj Gradec za leto 1974.

Za uresničitev programov dela koristnikov, ki jih financira Kulturna skupnost Slovenj Gradec, bi rabili za leto 1974 blizu 1,5

milijona dinarjev, za investicije pa blizu 1 milijon dinarjev. Izvršni odbor kulturne skupnosti je zahteval za financiranje programov zmanjšal na 1.160.000 dinarjev, investicijske naložbe pa na blizu 500.000 dinarjev, vendar pa za zdaj še ni znano, koliko denarja bo sploh na voljo za temeljno kulturno skupnost, ker še ni sprejet družbeni dogovor. Razvidno pa je, da bo treba tudi na tem področju porabo denarja usklajevati z

že sprejetimi izhodišči o splošni porabi, se pravi, da se lahko v primerjavi z letom 1973 poveča poraba za največ 18 %.

Skupščina Temeljne kulturne skupnosti Slovenj Gradec je zato na zadnji seji sprejela le program dela, ki pa ga bodo morali potem, ko bo izdelan in sprejet tudi finančni načrt, prav gotovo uskladiti z dejanskimi možnostmi financiranja v letošnjem letu.

Načrti za razvoj v letu 1974

Po predvidevanjih, ki izhajajo iz osnovnih kazalcev razvoja temeljnih organizacij združenega dela, bo gospodarstvo občine Slovenj Gradec povečalo celotni dohodek za 40 %, dohodek za 36 %, število zaposlenih za 7 %, mesečni osebni dohodki na zaposlenega pa naj bi bili večji za 18 %.

Na zadnji seji Občinske skupščine Slovenj Gradec so obravnavali letne smerice družbeno ekonomskega razvoja občine Slovenj Gradec za leto 1974. Upošteva se osnovne kazalce razvoja temeljnih organizacij združenega dela bo gospodarstvo Mislinjske doline ustvarilo v tem letu okrog 767 milijonov dinarjev celotnega dohodka, ali 40 % več kot v letu 1973, 220 milijonov din dohodka (povečanje za 36 odstotkov), skladov bo za okrog 39,5 milijonov dinarjev (+ 58 %), zaposlenost bo porasla za 7 % (skupaj bo gospodarstvo zaposlovalo 3.604 ljudi), mesečni neto osebni dohodek na zaposlenega pa naj bi letos znašal okrog 2.400 din (povečanje za 18 %).

Organizacije združenega dela iz Mislinjske doline bodo, kot je mogoče pričakovati, dosegle letos nekoliko višjo stopnjo porasta družbenega proizvoda in dohodka, kot ga bomo po predvidevanjih v Sloveniji.

Tovarna Gorenje — Fecro bo povečala celotni dohodek za 207 %, LIP Slovenj

Gradec za 64 %, Tovarna meril TRISO za 42 %, trgovina bo povečala celotni dohodek za 31,4 %, gradbeništvo pa za 32 % itd. Pomembno je, da načrtujejo organizacije združenega de-

la iz Mislinjske doline povečanje amortizacije nad predpisano stopnjo kar za 67 %, sredstva skladov pa se bodo predvidoma povečala za 58 %, kar bo nedvomno pospešilo modernizacijo in povečanje proizvodnih zmogljivosti.

Predvideno je nadalje tudi občutno povečanje investicijskih naložb v osnovna sredstva, za kar bo gospodarstvo namenilo okrog 106 milijonov dinarjev, ali 86 % več kot v letu 1973.

PO KOROŠKI

Kadrovske spremembe v občinskih vodstvih SZDL in ZSS

Na zadnji skupni seji občinske konference SZDL Dravograd in občinskega sindikalnega sveta Dravograd, na kateri so sprejeli politična izhodišča za splošno volitve ter dokumente za bližnje volitve, so sklepali tudi o kadrovske spremembah v vodstvih teh dveh družbenopolitičnih organizacij.

Za novega sekretarja izvršnega odbora OK SZDL Dravograd so izvolili Miha Ločnika, za novega tajnika OSS Dravograd pa Gregorja Peka.

Na seji so sprejeli predlog o sestavi zborov občinske skupščine. Enotni zbor združenega dela naj bi, kot predlagajo, štel 25 delegatov, zbor krajevnih skupnosti pa prav tako 20 delegatov. V tem zboru bi naslednje število delegatskih mest: Dravograd 9, Sentjanž 5, Libelče, Črneče in Trbonje pa po 2.

Slovenije in na X. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Drugi dan seminarja so obravnavali uresničevanje ustavne koncepcije združenega dela ter ocenili uresničevanje ustavnih dopolnil v občini. Zadnji dan seminarja pa so spregovorili o pripravi na splošno volitve, o programu dela občinske organizacije Zveze komunistov ter o konkretnih nalogah organizacij ZK v prihodnjem obdobju.

**DOPISUJTE
IN
OGLAŠUJTE**

Načela in merila kadrovske politike za kandidiranje

Razredna vsebina našega družbenega življenja uveljavljena v kadrovski politiki

I.

Temelj socialističnih samoupravnih odnosov sta oblast delavskega razreda in družbena lastnina proizvodnih sredstev, ki omogočata delovnemu človeku tak družbenoekonomski položaj v družbeni reprodukciji, da lahko v celoti enakopravno in vzajemno z drugimi delovnimi ljudmi odloča o pogojih, sredstvih in sadovih svojega dela ter sodeluje v procesu izvrševanja oblasti in opravljanja drugih družbenih zadev. Na tej osnovi se delovni ljudje vključujejo tudi v oblikovanje in usmerjanje kadrovske politike: in uresničujejo svoje pravice in dolžnosti pri tem. Tako se vedno bolj uveljavlja prava razredna vsebina našega družbenega življenja tudi v kadrovski politiki.

Iz teh osnov izhajajo značilnosti naše kadrovske politike, ki so opredeljene v dokumentih CK ZKS, resoluciji skupščine SRS, stališčih zveze sindikatov in republiške konference Socialistične zveze.

• KRITERIJ: NELOČLJIVOST IDEJNOPOLITIČNIH, MORALNIH IN DRUGIH KVALITET

Med temeljnimi opredelitvami socialistične samoupravne kadrovske politike je uveljavljanje idejnopolitičnih, moralnih in drugih vrednot, ki morajo biti lastne osebnosti delovnega človeka — samopraviljavca. Zato se SZDL zavzema za neopločljivost idejnopolitičnih, moralnih in strokovnih kvaliteta pri izbiri kadrov za nosilce družbenih funkcij. Ta kriterij in pripravljenosti za zavzeto in odločno zastopanje interesov družbenega dela in znanja, uresničevanje načel in smotrov ustave preobrazbe ter dogovorjene in sprejete politične usmeritve družbenega razvoja morajo odločilno vplivati na izbiro ljudi za odgovorne družbene funkcije.

Za to bodo delovni ljudje v okviru Socialistične zveze kkot posamezniki in v vseh oblikah svojega interesnega povezovanja pri izvajanju kandidacijskih in volilnih postopkov ter predlaganju ljudi za javne družbene funkcije dosledno vztrajali:

• da sprejete kriterije uporabljajo celovito, tako da pri vseh kandidatih ugotovijo idejnopolitične, moralne in strokovne kvalitete in njihovo družbeno angažiranost. Vsi družbeni dejavniki morajo zato spremljati uresničevanje te naloge in nasprotovati vsem težnjam njihovega zavračanja ali formalistične uporabe v praksi;

• da se v javni in demokratični razpravi preverja, če se kandidat prizadeva za uresničitev zgodovinskih interesov delovnega razreda; razvijanje samoupravnega socialističnega sistema in odnosov; pozitivni odnos do pridobitve NOB in socialistične revolucije; krepitev in razvijanje bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov; uresničevanje politike aktivne in miroljubne koeksistence in politike neuvrščenosti; uresničevanje koncepta SLO in družbene samozasčite, uresničevanje sprejetih programov razvoja posameznih področij družbenega življenja in dela; razvijanje tovariških odnosov; solidarnost in vzajemnosti; poštenost, odgovornost in uspešno opravljanje strokovnega in družbenega dela, krepitev medsebojnih odnosov v delovni skupnosti, stalno usposabljanje za delo in in za samopraviljavsko funkcijo, prenašanje znanja

na soljudi — predvsem na mlajše, uvajanje sodobne organizacije dela in tehnologije, podpiranje novatorstva in racionalizatorstva itd.;

• da se upošteva odnos kandidatov do socialistične zveze in drugih družbenopolitičnih organizacij ter druge obveznosti, ki jih z dodatnimi kriteriji opredelijo in objavi nosilec kandidacijskega postopka;

• da bodo družbene funkcije pod enakimi pogoji dostopne vsem delovnim ljudem in da ne bomo spremljali kriterijev, ki bi onemogočali kandidiranje delavcev, žensk in mladine. Prav zaradi tega moramo paziti, da bo za sleherni delovni mesto ali javno dolžnost javno opredeljeno, katero merilo je zanj prvenstveno.

• DELEGATOM ZAGOTOVITI USTREZNE POGOJE

Delegatski sistem, ki ga vgrajujemo v naš politični sistem, zahteva od političnih in samoupravnih subjektov drugačen način delovanja. Zato Socialistična zveza in Zveza sindikatov jasno opredeljuje svojo vlogo in delovanje v družbenopolitičnem sistemu in to v vseh oblikah njunega dela in na vseh ravneh.

Delegati bodo uspešno opravljali svoje delo, če jim bomo zagotovili ustrezne pogoje tako v temeljnih samoupravnih skupnostih kot tudi na drugih ravneh. Mednje štejemo: da temeljna samoupravna skupnost omogoči delegatu, da bo to funkcijo lahko nemoteno opravljal; da so mu pri delu dostopni potrebni podatki in informacije; da je sproti in celovito obveščen o dogajanjih v svoji temeljni samoupravni skupnosti in širši družbeni skupnosti; da se bo lahko posluževal strokovnih služb v TOZD in pri skupščinah družbenopolitičnih skupnosti, ki bodo morale svoje delo prilagoditi delegatskim odnosom in da mu bo omogočeno sodelovanje s samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami v njihovi temeljni samoupravni skupnosti.

Za uresničitev teh nalog so odgovorni organi samoupravljanja in družbenopolitične organizacije, ki morajo zagotoviti, da bodo ta razmerja, pravice in obveznosti jasno in podrobno opredeljene v samoupravnih aktih TOZD, KS in drugih samoupravnih skupnostih. Posebno odgovornost pri tem pa imata Socialistična zveza in Zveza sindikatov kot organizatorja političnih, kadrovskih in organizacijskih priprav za volitve.

II.

Pri volitvah delegacije temeljnih samoupravnih skupnosti oziroma skupščin družbenopolitičnih skupnosti ter njihovih organov je treba poleg splošnih meril kadrovske politike opredeliti tudi nekatera dodatna merila. Ta morajo zagotoviti tako sestavo delegacije, da bodo v njej zastopani delavci vseh delov procesa dela in da bo ustrezala socialni sestavi temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti. Predvsem mora biti uveljavljeno merilo, da je potrebno pri oblikovanju delegacije zagotoviti prisotnost resničnih interesov delovnih ljudi v delegaciji in prek nje tudi v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti.

• MERILA ZA OBLIKOVANJE DELEGACIJE V TEMELJNIH SAMOUPRAVNIH SKUPNOSTIH

Za kandidiranje članov delegacij temeljnih samoupravnih skupnosti je treba upoštevati predvsem naslednja merila:

• da so kandidati nosilci resničnih interesov delovnih ljudi, kar pomeni, da morajo biti neposredno povezani s sredino, ki jih vodi;

• da so na osnovi poznavanja osnovnih družbeno-ekonomskih in političnih odnosov sposobni povezati ožje interese svoje samoupravne skupnosti s širšimi družbenimi interesi. To svojo nalogo opravijo v okviru pooblastil, ki izhajajo iz delegatskih razmerij;

• da so aktivni in ustvarjalni nosilci samoupravnih socialističnih odnosov v temeljni samoupravni skupnosti;

• da so zgledni in uspešni delavci na svojem delovnem mestu;

• da aktivno sodelujejo pri uveljavljanju združenega dela kot celovitega družbenega interesa, ki omogoča zadovoljevanje človekovih potreb.

Delovni ljudje v posamezni temeljni samoupravni skupnosti opredelijo še druga posebna merila, ki izhajajo iz njihovega specifičnega položaja, potreb in interesov.

Iz delegacij, ki so osnova za oblikovanje delegatskih zborov skupščin družbenopolitičnih skupnosti, se praviloma ne smejo izbirati profesionalni delavci za opravljanje funkcij v skupščinskem sistemu.

Članstvo v delegaciji temeljne samoupravne skupnosti je osnova in prioriteta družbenopolitična za dolžitev delovnih ljudi.

• MERILA ZA OBLIKOVANJE DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA V OBČINI IN REPUBLIKI

Za kandidiranje članov družbenopolitičnega zbora je potrebno uveljaviti naslednja dodatna merila in zagotoviti:

• neposredno udeležbo delovnih ljudi iz neposredne proizvodnje, žensk in mladine vsaj v skladu z njihovim deležem pri ustvarjanju družbenih dobrin;

• da so kandidati s svojim znanjem, razgledanostjo in izkušnjami sposobni ustvarjalno prispevati k oblikovanju sistemskih rešitev v graditvi družbeno-ekonomskih in političnih odnosov skladno z ustavno usmeritvijo;

• da imajo kandidati družbeni ugled, ki izhaja iz njihovega dela in rezultatov dela;

• da so kandidati ljudje, ki si bodo na osnovi idejno programskih izhodišč odločno prizadevali za zmago socialistične revolucije in uveljavitev interesov delavskega razreda, za razvoj socialistične samoupravne demokracije, delegatski sistem in delegatske odnose, da se bodo brezkompromisno borili proti izkrivljanju

nju družbenih odnosov in da bodo delovali v smeri premagovanja ozkosti, zaprtosti in drugih pojavov;

• da so kandidati že s svojim dosedanjim družbenopolitičnim delom in strokovnim delovanjem dokazali svojo ustvarjalno zavest pri graditvi samoupravnega socialističnega sistema.

Sedanji odborniki in posilanci, ki so svojo funkcijo opravljali v dveh zaporednih mandatnih obdobjih, ne morejo kandidirati za družbenopolitični zbor.

Profesionalni nosilci odgovornih funkcij v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti naj bi praviloma izhajali iz družbenopolitičnih zborov.

• MERILA ZA VODILNE DRUŽBENE FUNKCIJE V SKUPŠČINAH DRUŽBENOPOLITIČNIH SKUPNOSTIH

Delovni ljudje so osnovni nosilci kandidacijskih in volilnih postopkov pri izbiri ljudi za vodilne družbene funkcije. Te svoje pravice in dolžnosti uresničujejo v okviru Socialistične zveze kot enotne fronte vseh organiziranih socialističnih sil na čelu z Zvezo komunistov.

Za kandidiranje delovnih ljudi za vodilne družbene funkcije, ki po svoji naravi pomenijo še dodatno odgovornost in usposobljenost posameznega kandidata, se zahteva, da potencialni kandidati odlikujejo, ob upoštevanju že doslej navedenih meril tudi sposobnost vodenja in usmerjanja dela skupščine in njenih organov, povezovanja in usklajevanja posebnih in splošnih družbenih interesov ter usmerjanje demokracije, odgovorne in konstruktivne izmenjave mnenj in stališč delegatov v skupščinah oziroma njihovih telesih.

Vodilne družbene funkcije v skupščinah in njihovih organih so dostopne vsem delovnim ljudem, če izpolnjujejo opredeljena in sprejeta družbena merila. Pri kandidiranju na vodilne funkcije je potrebno zagotoviti, da bodo evidentirani kandidati nosilci interesov delavskega razreda, ljudje, ki so trdno zakoreninjeni v samoupravni naravnosti v naši družbi. Prizadevat si moramo, da bodo na vodilne funkcije kandidirali tudi delavci iz neposredne proizvodnje, ženske in mlajši ljudje.

Opredeljena splošna in dodatna merila za vodilne funkcije na vseh ravneh zahtevajo uresničevanje načela omejitve ponovne izvolitve, ne glede na spremembe ustave in s tem tudi skupščinskega sistema. Pravilo izjeme lahko uveljavimo le, če to zahtevajo nadvse pomembni interesi socialistične samoupravne družbe. Predlagatelj izjemnih rešitev mora zato za vsak primer, izjemo jasno obrazložiti in utemeljiti.

Odgovornost za uresničevanje tega principa nosijo organizatorji priprav za volitve. To zahteva istočasno tudi zagotovitev pogojev za odgovorno profesionalno opravljanje funkcij, po izteku mandata pa vrnitev na prejšnje oziroma podobno delovno mesto.

Na osnovi ocene dela nosilcev vodilnih družbenih funkcij se ugotavlja sposobnost in uspešnost posameznika. To naj bi postajala vedno bolj tudi osnova za njihovo predlaganje na odgovornejše družbene funkcije.

Prva občinska sindikalna konferenca

V Velenju so v ponedeljek, 4. januarja, delegati iz Savinjsko šaleškega zdravstvenega doma Velenje, Savinjsko-šaleških lekarn Velenje, Splošne bolnišnice Celje — TOZD Topolšica, Splošne bolnišnice Celje — nevropsihiatričnega oddelka Ravne in Komunalnega zavoda za zaposlovanje Velenje, podpisali sporazum o ustanovitvi občinske sindikalne konference delavcev zdravstva in socialnega varstva. To je bil prvi podpis takšnega sporazuma v naši republiki.

Za predsednico konference so izvolili Vido Zolnir iz Saleško-savinjskega zdravstvenega doma, za podpredsednico Slavico Meh — bolniška enota Topolšica, za delegata republiške sindikalne konference delavcev zdravstva in socialnega varstva dr. Ivana Zupanca, za delegata v občinski sindikalni svet Vido Zolnir, za sekretarja pa je bil imenovan Jože Kandorf.

Predsednik občinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Stane Zula je navzočim obrazložil sistem financiranja splošne in skupne porabe v letošnjem letu. Pri tem je poudaril, da so v velenjski občini še vedno preveč pro-

računsko usmerjeni glede tega.

Ena izmed zelo važnih nalog sindikata je, da aktivno in ustvarjalno sodeluje pri samoupravnem sporazumevanju glede oblikovanja sredstev in programov za skupno in splošno porabo v letošnjem letu. Zato so se navzoči strinjali s predlogom, naj bi na prihodnjo sejo povabili strokovnjaka, ki dela na tem področju, saj bi jim le-ta najbolj obrazložil, kako je predvideno financiranje oziroma dogovarjanje in usklajevanje v občini.

Prav tako morajo delavci v družbeni dejavnosti bolj temeljito seznanjati delavce v proizvodnji s svojim delom, saj bo lahko to odločilno vplivalo na določitev sredstev za te dejavnosti.

Delegati so tudi menili, naj bi se v bodoče nečesar ne delalo brez sindikata; zato so se zavzeli, da je treba v novih samoupravnih aktih opredeliti natančno vlogo sindikata. Čimprej pa bo potrebno tudi oceniti delo delavske samoupravne kontrole. V tistih temeljnih organizacijah oziroma organizacijah združenega dela, kjer delavski nadzor še ni zaživel, pa mora biti sindikat pobudnik, da bo delavska kontrola začela delati.

Mladi po poteh štirinajste

Komisija za SLO pri občinski konferenci ZMS Velenje je že pripravila program tradicionalnega pohoda po poteh legendarne 14. divizije. Za razliko od prejšnjih let, se bodo letošnjega pohoda poleg preživelih borcev štirinajste udeležili le najprizadevnejši mladinci iz posameznih mladinskih aktivov ter enota SLO, ki jo sestavljajo mladinski aktiv velenjske občine. Na pohodu bodo sodelovali tudi vojniki iz postojnske in celjske garnizije, ter predstavniki mladinskih aktivov iz osmih občin celjske regije.

Udeleženci pohoda se bodo zbrali 22. februarja v Vitanju, od koder bodo krenili prek Paškega Kozjaka, Škalskih Cirkovc, Graške gore, Plešivca, Raven, do Šentvida nad Zavodnjami, kjer je padel Karel Destovnik Kajuh.

Na svojem pohodu se bodo ustavljali pred spomeniki in domačijami, kjer se je zadrževala 14. divizija ter skupaj s šolami in enotami za SLO na terenu ter krajevnimi skupnostmi prirejali krajše kulturne programe. O pohodu bodo posneli tudi film, ki ga bodo kasneje predvajali po šolah.

Ustanovili občinski odbor gradbenih delavcev

Gradbeni delavci na območju velenjske občine doslej niso bili organizirani na ravni občine, ampak so se s svojimi predstavniki povezovali v medobčinski odbor sindikata gradbenih dejavnosti s sedežem v Celju.

V zvezi z reorganizacijo sindikata pa so samo v GIP Vegrada ustanovili tri osnovne organizacije, po eno pa imata še Projektivni biro in IGE, medtem pa se priprav-

lja na ustanovitev osnovne organizacije sindikata tudi Zavod za urbanizem. Zato so na nedavnem sestanku v Velenju ustanovili občinski odbor gradbenih delavcev, ki šteje 15 članov. Za predsednika so izbrali Harija Praperja iz Vegrada, podpredsednik bo Marta Jelen — Projektivni biro, za predsednika aktiva mladih delavcev pa Ano Levovnik.

KLEPARSTVO-VODOVOĐ SOSTANJ

proda na javni licitaciji

• TOVORNI AVTOMOBIL »IMV«

Super B kamionet
letnik 1969, tip 160

Licitacija bo v petek, 22. februarja 1974 na se-
dežu podjetja:

- za družbeni sektor od 8. do 10. ure,
- za zasebnike od 10. do 12. ure.

Odčili so klobčič

Predzadnjo soboto, 26. januarja, je pred Velenjčani in okoličani nastopila na deskah Doma kulture v Velenju gledališka amaterska skupina iz Velenja, ki je v režiji Jožeta Kolarja zaigrala ljudsko veseligrro Pera Budaka, dalmatinskega komediografa, v slovenski priredbi Franca Klasince — Klobčič. Po preprčanju souborjalecev uprizorjene zabavne predstave so z uvrstitvijo Klobčiča med dve letošnji premieri, kolikor jih bodo pripravili po svojem programu, poudarili predvsem tri bistvena vodila: aktualnost teksta, vzgojo ansambla in besedilo, ki zabava gledalce.

Veliko vzorno natisnjenih lepakov je dovolj dolgo vabilo na najbolj vidnih mestih v Velenju in bližnjih krajih vse tiste, ki jih odobrovolji in nasmeje iz domačih tal zrastle odrsko delo.

Piscev slovensko izvirnih dramaturških tekstov je premalo, predvsem pa pogrešamo lahkotna in nezahtevna gledališka besedila, ki bi zajemala snov iz običajev in navad pristnega kmečkega življenja, kolikor jih je med nami sploh še prisotnih ob robovih vse bolj industrijsko zapetene slovenske zemlje. Kajti ne da se prepričati, da je slehernemu izmed nas širina umetniškega dojemanja in podoživljanja dostopna le v tolikšni meri, kolikor jo more zaobjeti spoznavna razsežnost posameznika, ki jo pogosto način življenja, starost, izkušnje, zanimanje, znanje in osebna nagajenja. Zato raznovrstne duhovne stvaritve pritegnejo resnično ljudi le takrat, kadar najdejo v njih vsaj del sebe, svojega utripa, žitja in bitja.

• PO TRIDESETH LETIH JE KLOBČIČ POSTAL ZNOVA SODOBEN

V četrtem desetletju našega stoletja je Klobčič napisal Dalmatince Pero Budak. Z njim je izpovedal v tedanjih razmerah družbene in gospodarske zaostalosti stare Jugoslavije bolečo brezizhodnost Ličanov, ki so bili zaradi preskopihi možnosti za zaslužek, prisiljeni iskati kruh daleč stran preko »luže«, v Ameriki. To je bila v tistih letih edina rešitev za vse reveže, če so se trudili izkapat in izogniti bedi, pomanjkanju in umiranju zaradi prevečkrat praznih ust. V današnjih razmerah pa je postalo žal odhajanje v tujino vsaj pri večini uničujoče prizadevanje za čim večjim kupom denarja, veliko bolj zajetnim kot je potreben za zdravo in prijetno življe-

nje. Zdomci današnjega časa plačujejo pehanje za markami, franki, in za drugimi vrednostnimi papirji s preveč tragičnimi davki. Med tem ko se s pretiranim in mukotrpnim delom ženejo za boljši vsakdan, ki je predstavljen tja daleč v nedoločeno prihodnost, jim doma propadajo družine, se jim odčitujejo zakonski partnerji in otroci. Nevšečnosti tega kova nacenja Klobčič, v preoblikovanju amaterskega gledališniča iz Hotinje vasi pri Mariboru, Franca Klasince.

ZA GLEDALIŠKIMI AMATERJI V HOTINJI VASI SO KLOBČIČ POSTAVILI NA SCENO VDRUGIC VELENJČANI

Krstno uprizoritev je Klobčič doživel pred dvema letoma v Hotinji vasi. Na lanskoletnem srečanju Zdravljencev gledaliških skupin Slovenije, so velenjskemu amaterskemu gledališču svetovali, da se loti komedije Klobčič. Velenjčani so ga prevzeli predvsem zato, da so z njim popravili nesorazmerje, ki je postajalo že preveč očitno ob prevelikem uprizorjanju tematičnih in resnejših gledaliških zvrsti.

KRATKA VSEBINA

Dogajanje veseligrre se skozi vsa tri dejanja odvija pred vaško gostilno v bližini Maribora. Lastnica lokala je brhka in moškimi očem privlačna gostilničarka Roža, slavnata vdova, ki jo je mož Jura zapustil pred dvaindvajsetimi leti, ko je krenil v »deležo mark«, da bi si odgnal mučen občutek soproga, ki si je priženil ženo z doto gostilne vred, sam pa ni dobil na svojem domu zadostne dostojne odpravnine za začetek življenja v dvoje. V Nemčiji Jura sčasoma obogati in odpre privatno kleparsko delavnico. Ko Roža zve za to, začne snovati naklep, s katerim poskuša osvežiti zanimanje zanj pri odseljenem možu. Sporoči mu, da se je pred dvaindvajsetimi leti rodila eno leto po njegovem poslednjem obisku na domu njuna hči Anica. Roža je zares imela hči, le da je bila stara šestnajst let in se je torej rodila šest let po Jurovem poslednjem snidenju z Rožo, bila pa je hči sosedovega Matejca, ki je z neznanjšanim občudovanjem do konca predano tolažil ubogo Rožo in ji stal ob strani kakor pravi mož, ki je ni nikoli izneveril, posebno v nočeh ne. Roža je zaradi časovne ustreznosti poslala Juru sliko Manice, hčerke sosedu Joškona. Manica je

zagledala svet namreč ravno takrat, ko bi se lahko po poslednjem snidenju Rože z Jurkom rodil otrok tudi Roži.

Sosed Joško je rad podražil Rožo in je zatrdel, da je Roža dobila Anico predvsem po zaslugi svoje prehode pobožnosti, saj se je po prvi preživetni noči z Matejcem spozabila, ko je prosila »gospoda za pomoč«, le-ta pa jo je razumel, da bi želela otroka, zato ji je željo tudi uslišal. Aničino sliko je Jura pokazal tudi nekemu delavcu, Slovincu, Radu Ungarju, zaposlenemu v njegovi kleparski delavnici, in temu je Anica osvojila srce kar prek fotografije. Sklenil je, da jo bo zasnubil. Jura sporoči to Roži in klobčič pripetljajev se začne komično zapletati. V Rožino gostilno prispe kmalu zatem mlad neznanec, ki se predstavi za Rado in nihče ga ne povpraša po priimku, kajti prepričani so, da je Rado, ki so ga čakali. Tega Rado Anica, v resnici Manica ob prvem srečanju osvoji, pa tudi ona ni ravnodušna do njega. Pravo Anico so poslali k teti, da ne bi bila sumljiva, Roža pa si je še za dneve Radovega zadrževanja v njeni gostilni sposodila Joškona za moža, da bi Rado po vrnitvi v Nemčijo povedal Juretu, da je njegova zapuščena žena kljub letom še zmeraj mamljiva za moške. Nevšečnosti se grmadijo ena za drugo, in skrivnost, ki bi jo naj ohranili vsi vpleteni v zgodbo zase, na Rožino zahtevo najprej izblebota Anica-Manica, ker preveč ljubi Rado, da bi mu mogla še vnaprej lagati.

Konec je srečen in navkljub premnogim spletkam se za zmešur z družita Rado in Manica, Jure se vrne iz Nemčije, prizna svojo zablodo in najavi začetek novega življenja z Rožo in Anico, ki jo jemlje za svojo hči, četudi je Matejčeva; na isti dan pa so slavili še dve poroki: natakarcia pri Roži, Jelka vzame za moža Iva, mladega fanta iz vasi, tudi začasnega zaposlenega v Nemčiji. Anica pa si izbere najmlajšega sosedovega sina. Zaključek veseligrre vsebuje tudi osnovno sporočilo predstave: tujina je zla in uniči vsakogar, ki se ji preveč udiha.

ZASEDBA VLOG

Joškona je igral Leon Cizmek, ki je šegavega, vsevednega in ljudsko modrega revnega sosedu podal dovolj prepričljivo. Bil je tudi med tistimi redkimi igralci komedije, ki so bili glasovno vseskozi dovolj jakli, kar ne velja za ve-

čino drugih igralcev, ki so prepogosto govorili pretiho. Na upravičljivost te trditve nas navaja začetni prizor udvarjanja Matejca Roži pod oknom njene spalnice ali Iva, ki je prilezel po lestvi do podstrešnega okna Jelkine sobice, kjer je bil njun dvogovor poslušalec popolnoma nerazumljiv.

Roža — Marija Kolarjeva, se je zadovoljivo vživela v lik kremlarice, ki jo je zaigrala, morda bi lahko malo bolj poudarila nastope sprevedevanja in licemerstva, v katerih poskuša s pretvarjanjem prepričati ženskost. Anusa — Ivanke Mežanove je pred nami zaživela kot Joškonova soproga, vaška obiraika in prenašalka vseh mogočih čenč in povzročitelja skoraj vseh zdrah. Na nekaterih mestih v igri bi besedilo lahko podajala bolj tekoče in sproščeno, da bi stavki ne izzvenili okorno in nepristno.

Jura — Drago Seme, Rožin odeljeni mož, nas je umel osvojiti že s kratkim nastopom v zadnjem dejanju, dober je bil tudi v izgovorjavi in glasnosti povedanega.

Matej — Tone Suhovršnik je najbolj zablestel kadar se je razhudil in razkačil v ljubosumju do Rože. Prikupila se nam je njegova večna trajajoča, mladostna zanesena gledanost v Rožo, v ničemer podobna preudarnim zanimanjem stiriidesetletnikov za žene srednjih let.

V glavnem so zadovoljivo podali vloge tudi drugi igralci. Manico je zaigrala Danica Kamposcova, trgovskega potnika Rado Skorca je podal Jože Kotnik, ki je znal poudariti značilnosti obnašanja trgovcev. Jelka — Rožina natakarcia je bila Cveta Močilnik, njen fant Ivo — Marjan Tofant, Anico je predstavila Olga Mastnak in njenega fanta Peter Kolar.

Pohvaliti moramo tudi dolgoletnega in marljivega režiserja Jožeta Kolarja, ki je pomagal vsem nastopajočim do boljše medsebojne ubranosti, scenskega mojstra Maksa Korošca in Marjana Vodišeka, razsvetljavo Franca Bočeka in šepetalko Marjana Mastnaka.

Z njimi vred se nadejamo, da bodo skoraj uvrščeni med polprofesionalce, s čimer bodo lahko vse pomanjkljivosti in nevednosti, ki jih spremljajo prej odstranili.

Ali ste pripravljeni sodelovati?

Nimamo podatkov o mladih ali odraslih ustvarjalcih literarnih sestavkov, vendar smo prepričani, da so mnogi poskušali zapisovati svoje občutke, doživljanja in spoznanja. Marsikdo je iskal svojo uteho v izpovedi. Toda ta izpoved je ostala skrita, ker so avtorji pogosto sramežljivi; zato ker ni nikogar, ki bi povezoval take ustvarjalce. Mnogi so prenehali s pisanjem, vendar se jim spomini vračajo na čase ustvarjanja, na tiste leppe, srečne ali tudi težke urice.

Prepričani smo, da so mnogi talenti ostali na pol poti ali so se odločili, da za vedno utihnejo. Vse kar je napisano je sicer bogastvo, a je bogastvo posameznika. Naš namen je vzbuditi spoznanje, da je pisana beseda bogastvo le takrat, kadar zmore bogatiti tudi druge, kadar bogati narod.

Ce še ustvarjate ali še želite sestavljati in pisati, vas vabimo, da se s pismom ali kartico oglašite Občinski zvezi kulturno prosvetnih organizacij Velenje. Povabili vas bomo na razgovor in iskali oblike sodelovanja vseh, ki boste čutili za to pripravljenost.

Na koga nasloviti o vzrokih prostaškega izražanja

Danes je slovenski kulturni praznik. Vsi šolski kolektivi in vsa kulturno prosvetna društva so pripravili programe za praznovanje. Govorimo o Prešernu, o Kajuhu, govorimo o vsem, kar je zmoglo v tisočletnem narodnostnem zatiranju Slovence obdržati kot narod. Ob teh trenutkih se nam vzbuja ponos na naše predhodnike, na tvorce narodne kulture, na preproste kmeta, ki je v preteklih stoletjih vzdržal pritisk potujčevanja. Ponosni smo na borce, ki so v krvavi revoluciji izbojevali svobodo. Da, svobodni smo. Ustvarili smo nove in boljše življenjske pogoje. Se in še razmišljamo, kaj bi storili, da bi nam bilo jutri še bolje, da bi nove generacije imele še boljše življenje.

Ko človek razmišlja o težki preteklosti, se vprašuje, kje smo na področju kulture danes. Kakšno raven osebnosti kulture smo dosegli. Kako se v naši socialistični in samoupravni družbi ponaša posameznik?

Dolžni smo razmišljati o pogostih pojavih prostaškega izražanja in obnašanja posameznika. Težko je prenašati pro-

staško obnašanje v kinodvoranah. Hudo je, ko nič hudega sluteče, po mimoidoči skupini dobite prostaški izziv. Boleče je, ko marsikje opažamo brezvestno uničevanje ljudske imovine in vsega, kar smo ustvarili za lepše in boljše počutje. Mimo nas hodijo posamezniki in skupine, ki uničujejo naše delo. Pred dvema leti je Velenje dobilo priznanje kot najlepše urejeno mesto. Poglejmo okrog sebe in se vprašajmo, kje smo danes.

Verjetno večina slabih navad izvira iz neoblikovane osebnosti in iz objektivnosti. Tudi če ne bi bilo negativnih vzorov, bi bilo drugače. Najhuje je, ker mnoge slabe navade postajajo vsesplošne in poti vodijo nazaj k slabemu.

Ali še vedno sodite, da bi morali iskati odgovor na vprašanje v naslovu? Če smo spoznali delček krivde, potem združimo svoje sile in skupno ter vsak posameznik storimo vse, da se obvarujemo nazadovanja. Kakor družba ne sprejema opravičil za hudodelstva, tako mora biti nam vsem tuje, kar je nevzgojno in barbar-sko.

Krajevne skupnosti in kultura

Ob razmišljanju in oblikovanju krajevnih skupnosti po novi ustavi se odpira cel niz vprašanj, ki bi jih morali v pripravi smotno reševati. Morebiti gre za nekatera načelna vprašanja ali za oceno realnega stanja odnosov krajevnih skupnosti do kulturnega življenja v kraju.

Problemi so zelo različni. Povsem drugače bomo morali govoriti in obravnavati kulturno življenje v krajevnih skupnostih kjer ni poklicnih kulturnih zavodov. Tudi v mestih, kjer bi naj bilo kulturno življenje razvitejše, se odpirajo vprašanja, kako oblikovati kulturno dejavnost, da bo dostopna vsakemu delavcu in hkrati občanu. Nimamo pravice odlašati naloge na poznejše čase ali na nekoga drugega. V statutih krajevnih skupnosti mora biti zapisano in tudi pogojeno delo kulturnih delavcev.

Ce danes ugotavljamo, da je kulturno življenje preozko, da ga je premalo, da so predstavljena dela preveč ali premalo zahtevna, potem je to odraz dejanskega stanja in našega celotnega odnosa do oblikovanja pogotičnika in obsega kulturnega življenja.

V nekaterih krajih so kulturno prosvetna društva dokaj aktivna. Omeniti velja Smartno ob Paki, Skale, Topolšico, Pesje, Zavodno in še nekatere. Ponekod prosvetna društva životarijo. Za vse pa velja prepuščena lastni iznajdljivosti in pobudam Občinske zveze kulturno prosvetnih organizacij.

Prosvetna društva bodo morala dobiti v krajevnih skupnostih več veljave, doseči bodo morala večjo aktivnost. To pa bo mogoče le z večjo aktivnostjo in odgovornostjo vseh nosilcev družbenega življenja. Zmotno bi bilo pričakovati, da bodo krajevne skupnosti v letu ali dveh sposobne rešiti nekatera zelo težka materialna vprašanja. Sprejeti jih bodo morale za svoje in načrtovati delo tudi na tem področju. Opozoriti je potrebno na dvorane in prostore. Malo je krajev v občini, kjer ni prostorov za družbeno življenje. Večina dvoran je neprimerno opremljenih ali so objekti celo slabo vzdrževani, kar ni smo poiskali sredstev za njihovo vzdrževanje. Ponekod so družbeni objekti v upravljanju posamezne organizacije in tako zaprti za druge koristnike. Tu se odpirajo konkretne naloge, ki jih bo potrebno rešiti. Nismo tako bogati, da bi zmogli graditi prostore in jih drago vzdrževati za vsako organizacijo.

Krajevna skupnost je tista osnova družbenega življenja, ki je in bo poklicana usklajevati celotno življenje in delo v svojem obsegu, zato je prav, da že sedaj o tem tudi razmišljamo in jih sprejmemo v okvir svojih nalog.

**DOPISUJTE
IN
OGLASUJTE**

Tone Žerdoner - Prešernov nagrajenec

Med dobitniki posebnega priznanja ob letošnjem kulturnem prazniku je za dolgoletno organizatorsko in poizrtvovalno delo izbran tudi Tone Žerdoner iz Pake pri Velenju. Stal je pred lep in novo dograjeno hišo v Paki 7, ko sem ga obiskal.

Ni bilo potrebno, da se dolgo loviva in si pomagava iz zadrege. Takoj je stekla

beseda. Stiriidesetletni Tone je zdrav in žilav človek, ki mu je delo še vedno igrača.

»Takole sem se razdajal do včeraj. Doma na kmetiji sem gospodaril, pozimi

igral in režiral, poleti gradil.«

Tudi na kmetiji ste gospodarili?

»Da, brat je bil v vojski.«

Koliko vas je doma?

»Dvanajst otrok se je rodilo, enajst nas je še vedno živih in zdravih. Jaz sem zaposlen v termoelektrarni Soštanj.«

Lani ste uspešno igrali v domačem prosvetnem društvu!

»Da, najraje imam komedije. Pa sem režiral jezičnega dohtarja Petelina.«

Kdaj ste pričeli kot kulturnoprosvetni delavec?

»Leta 1947, ko sem bil še mladinec. Že od 1950. leta dalje sem tudi igral. V petindvajsetih igrah.«

Cesa se ob tem radi spominjate?

»Eh, da nas vidite, kako smo vadili pod kozolcem, ki ga je zob časa že zbrisal. Tudi premiera je bila kar pod kozolcem.«

Tone je v Prosvetnem društvu že od 1950. leta. Že štirinajsto leto je tudi režiser.

Katere vloge imate najrajši?

»Bolj so smešne, raje jih imam. V Divjem lovcu sem igral vaškega revčica Vanča. V Beneških trojčkih sem bil Zanetti Bergamas. Sicer pa, kdo bi lahko naštel vse.«

Kakšni so sedaj pogoji za prosvetno delo v Paki?

»Odlični! Z novo šolo, ki smo jo udarniško zgradili do leta 1960, smo dobili lepo dvorano z odrom.«

Pravijo, da je domače društvo v trenutni krizi...

»Res je. Krive so čisto osebne zadeve. Zeleni bi, da nam bolj pomaga tamkajšnje učiteljstvo. Sicer pa se mladi prebujajo. V najkrajšem času bo skupni sestanek in prepričan sem, da bomo krizo prebrodili.«

Zakaj prav sedaj kriza?

»Vidite, učenci so se odselili v osemletko v Velenje. Zato ni podmladka. Včasih smo imeli tu pionirski pevski zbor, tamburaše in še kaj. Sicer pa se bomo v najkrajšem času dobili in nadaljevali tradicijo igranja.«

Tone je postajal rahlo nervozen, kajti zunaj ga je kljub večerni zarji čakal še kup dela.

Stisnila sva si roki. Bomo, mi je dejal in njegove rjave oči so se mladostno zablistale.

Na svidenje v Domu kulture, sem mu odvrnil. Sam pa sem še vedno mislil na igro pod kozolcem, na igralca, ki mu prebivalci Pake vedno napolnijo dvorano, na njegovo službo in na kratko odmerjeni prosti čas, ki ga uporabi za domače prosvetno društvo.

Z ustanavljanjem kmetijske zemljiške skupnosti v zaostanku

Republiška skupščina je sredi julija lanskega leta sprejela zakon o kmetijskih zemljiščih. S tem je bila dana usmeritev za sistemsko rešitev na področju kmetijstva v naši republiki na novi samoupravni podlagi, ki jo zahteva ustavna reforma. Zakon, ki je tako začel veljati zadnje dni avgusta, tako že imamo. Njegovo ustvarjalno vlogo pa bomo občutili v kmetijstvu šele takrat, ko bodo začele uspešno delati zemljiške kmetijske skupnosti. Njihova glavna skrb bo vsekakor skrb za pravilno rabo in varstvo zemljišč.

Skupščina občine Velenje je konec oktobra imenovala iniciativni odbor za oblikovanje kmetijske zemljiške skupnosti. Predsednika tega odbora, Edvarda Centriha smo vprašali, kako daleč smo že z ustanavljanjem zemljiške skupnosti v velenjski občini.

»Priznati moram, da v naši občini v tem postopku nekoliko zaostajamo. Vendar moram poudariti, da gre v tem primeru za dokaj pomembne in obsežne naloge in tudi nekatere objektivne težave, ki so po mojem mnenju večje v tistih občinah, ki so industrijsko bolj razvite — kar velja tudi za našo občino, in kjer ni tako velikih kmetijskih površin, da bi bilo mogoče povsem izpeljati bodoča načela družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu kot jih predvideva zakon. Ker je bil že datum imenovanja iniciativnega odbora pozen, saj je skupščina občine imenovala iniciativni odbor šele na svojem zasedanju 30. oktobra, smo seveda morali polhiteti z delom. Pripomniti moram, da smo tudi po zaslugi socialistične zveze, na terenu, zlasti pa po krajevnih skupnostih že ob ustanovitvi razpravah seznanjali kmete z načeli nove zemljiške politike. Zato lahko rečem, da je teren že pripravljen in seznanjen s tem, da postanejo nosilci kmetijske zemljiške politike ravno samoupravni organi oziroma samoupravno organizirani obdelovalci skupaj s krajevnimi skupnostmi, kmetijskimi delovnimi organizacijami oziroma organizacijami združenega dela in občinsko skupščino.«

In kdaj predvidevate ustanovitev kmetijske zemljiške skupnosti?

»Naš iniciativni odbor se je doslej že trikrat sestel. Seznanili smo se z novostmi v kmetijski zemljiški politiki, obravnavali stališča z regionalnih posvetov o oblikovanju kmetijskih zemljiških skupnosti in si programsko zastavili delo, tako da bi bilo mogoče pač čimprej pristopiti k ustanovitvi zemljiške skupnosti. Moram reči, da nam je bilo v pomoč pri tem tudi skrbno izdelano gradivo sekcije za vprašanja kmetijstva pri skupnosti slovenskih občin.

Sedaj smo v fazi, ko smo že pri podpisovanju oziroma pristopanju k družbenemu dogovoru o ustanovitvi in financiranju kmetijske zemljiške skupnosti na območju naše občine. Ker smo se pri nas odločili, da ne bomo ustanovili začasnih organov, bo delo verjetno hitreje šlo. Poudariti moram, da je teren svojo nalogo že vestno in dosledno izpolnil. Že v decembru smo se namreč na skupnem sestanku s predsedniki krajevnih skupnosti pomenili o obširni razpravi na terenu, ki je

stekla v prvi polovici decembra in je bila v glavnem končana konec leta z izjemo razprave v krajevni skupnosti Bele vode, kjer je bila 6. januarja. V razpravah po terenu so aktivno sodelovali vsi člani iniciativnega odbora, zato gre tudi njim zahvala za uspešno delo.

Ker smo se — kot sem že omenil — odločili, da pristopimo neposredno k ustanovitvi skupnosti, smo tako na zborih na terenu razpravljali o pristopu k družbenemu dogovoru in tudi že o osnutku statuta kmetijske zemljiške skupnosti občine. Statut bo sprejela skupščina skupnosti. Obenem so sveti krajevnih skupnosti izvolili svojega predstavnika za skupščino kmetijske zemljiške skupnosti. Vsaka krajevna skupnost je izbrala 3-člansko delegacijo s tem, da bo na vsakokratnem zasedanju skupščine kmetijske zemljiške skupnosti sodeloval iz vsake krajevnega skupnosti po en delegat.

Prepričan sem, da bomo slavnostni podpis sporazuma opravili že v začetku prihodnjega meseca, takoj za tem pa bomo sklicali skupščino, ki bo sprejela statut in si začrtala program dela. V zvezi s tem moram še povedati, da so na sestankih in terenu izražali željo, da tudi skupščina občine ne bo odlašala z izjavo o pristopu k družbenemu dogovoru. To so menda doslej odlagali zgolj iz objektivnih vzrokov. Če je temu tako, potem pač upam, da bodo to storili na svoji prvi seji. To tembolj zato, ker so medtem svoje soglasje dali tudi že trgovsko in proizvodno podjetje ERA Velenje TOZD kmetijstvo, GLIN Nazarje, Gozdni obrat Šoštanj in Komunalno obrtni center TOZD komunalna ter bolniška enota Celje.«

Delo v tem samoupravnem organu prav gotovo ne bo lahko. Ste v zvezi s kadri tudi morda že kaj razmišljali?

»V sodelovanju z občinsko konferenco SZDL smo že opravili razgovor glede tega. Prepričani smo namreč, da moramo dobiti za delo, zlasti za predsednika skupščine in predsednika izvršnega odbora, ljudi, ki ne bodo samo voljni delati, ampak tudi sposobni se spoprijeti z delom v tem novem samoupravnem organu, ki zagotovo ne bo lahko.«

Ste imeli morda tudi že pogovore z organizacijami, ki razpolagajo s kmetijskim zemljiščem?

»Tudi takšne pogovore smo že imeli. Dogovorili smo se, katere organizacije združenega dela bo sploh mogoče šteti kot kmetijske organizacije v smislu člena 4. zakona o kmetijskih zemljiščih ali pa bo šlo tu za prenos pravice uporabe na kmetijski zemlji kot je

to določeno v členu 115/2 že omenjenega zakona. Pri nas imamo tak primer z bolniško enoto v Topolšici, ki ima v uporabi kakih 16 hektarjev kmetijske zemlje. To zemljišče služi oziroma je potrebno enoti za opravljanje njene dejavnosti. Enak primer je tudi s TOZD komunalno, ki tudi precej smotrno gospodari z večjimi površinami kmečke zemlje. Ti dve organizaciji sta se že, kot sem že povedal, izrekli za pristop k sporazumu.

Glede kmetijskih zemljišč, s katerimi razpolagajo druge organizacije združenega dela (rudnik lignita in še nekaj drugih) pa se bo treba odločiti za prenos pravice uporabe od teh organizacij na kmetijsko zemljiško skupnost. Ta prenos je dejansko izveden že po samem zakonu, ko je rečeno, da se pravica uporabe, ki jo imajo na kmetijskih zemljiščih organizacije združenega dela, ki niso kmetijske organizacije, prenese z dnem uveljavitve tega zakona; to je s 24. avgustom lani na kmetijsko zemljiško skupnost in so sestavni del kmetijskega zemljiškega sklada. Kmetijski zemljiški sklad pa po že navedenem zakonu sedaj sestavljajo vsa tista kmetijska zemljišča v družbeni lasti, na katerih nimajo pravice uporabe kmetijske organizacije združenega dela.

Ob tem prenosu pa se seveda postavlja vprašanje določanja odškodnine. Sprašujem se sicer, zakaj je zakonodajalec vnesel pravico do odškodnine, ko pa vemo, da je šlo včasih za tako imenovan brezplačen prenos pravice uporabe, zdaj pa moramo naenkrat plačevati. Toda zakon je tu in treba ga je spoštovati.

Ob koncu moram povedati še to, da kmetijska skupnost trenutno še ne razpolaga s finančnimi sredstvi; zato je pač želja iniciativnega odbora, da skupščina občine na eni strani čim prej sprejme občinski prostorski plan, s katerim bo namenila zemljišča za potrebe kmetijstva, da bo sploh jasno, kje se lahko kmetijstvo v naši občini še razvija, na drugi strani pa želimo, da nazadnje tudi skupščina občine vendar pristopi k družbenemu dogovoru o enotnih merilih za določanje prispevka od spremembe o namembnosti kmetijskih zemljišč. Pri tem je tudi važno, da skupščina čim prej določi, katere so tiste kmetije, ki po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč ne bodo smele biti drobljene v bodoče in kjer bo omogočen prevzem takih kmetij pod pogoji, ki dedujejo. Nazadnje pa tudi ni odveč, če izrazim še željo celotnega iniciativnega odbora, da občina čimprej organizira strokovno službo, ki naj bi pripravila podlago za oblikovanje kmetijske zemljiške politike in seveda še željo, naj skupščina kmetijskih zemljiških skupnosti za sedaj začasno pomaga s sredstvi občinskega proračuna, ker skupnost v začetku še praktično nima oziroma ne bo imela nobenih sredstev za financiranje.

MALO GOVORJENJA PA VELIKO DELA

Ze bežen pogled po delovnih prostorih OZD ELKROJ Mozirje, kjer je v dveh izmenah zaposlenih 290 delavcev, po večini žensk iz bližnjih krajev, potrjuje prišlecu, da je tu prijetno in predvsem zares delovno vzdušje zaradi katerega ELKROJ beleži v zadnjih letih velik gospodarski napredek.

Elkroj je zrasel iz krojaške obrtne delavnice, kjer so bili zaposleni trije ljudje. To je trajalo vse do leta 1956, ko je delavnica zaposlovala že deset delavcev. In tako je šlo počasi vse do leta 1966, ko je organizacija štela že 60 zaposlenih. Proizvajali so širok asortiment različnih tekstilnih izdelkov predvsem po meri, poleg tega pa še predpasnike, bunde, kravate, delovne halje, obleke, hlače in podobno. Nekje v letu 1966 pa so prešli na delo po meri in proizvodnja se je že specializirala najprej na fantovske hlače nato pa na hlače vseh vrst. Proizvodni prostori so bili močno utesnjeni, saj so delali v stanovanjski hiši na 35 kvadratnih metrih.

izgradnje v letu 1973 pa je dodal še novih 362 kv. metrov površine. Tako dela sedaj 290 delavcev na 2500 kv. metrih proizvodnih površin.

Lani je znašal promet malo manj kot pet milijard starih dinarjev, za letošnje leto pa planirajo 7 milijard. Povprečni osebni dohodek v preteklem letu je bil 185.000 starih din. Lani so izdelali 420.000 hlače, za letošnje leto pa jih načrtujejo 600.000. Povečali bodo že v mesecu maju število delovnih mest na 363. Tako vidimo, se je povečala zaposlenost v zadnjih sedmih letih šestkrat, realizacija po prometu pa 17-krat.

Prodajno območje Elkroja je v Jugoslaviji in sicer

Pri delu v ELKROJU

Leto 1967 pa pomeni pravzaprav pravo rojstvo letnice podjetja. V tem letu so delavnico preselili v nov prizidek s 130 kv. metri, skladišče pa so prestavili v prejšnjo delavnico. Zaposlenih je bilo že 65 ljudi. Zaradi utesnenosti lokacije so pričeli misliti na novogradnjo in našli nov lokacijski prostor na Prihovi pri Mozirju. Nova tovarna je bila zgrajena leta 1970 in v mesecu juliju istega leta se je vanjo preselilo 160 delavcev. Pri proizvodnem programu so se specializirali predvsem na vse vrste hlače. V tem letu so ustvarili milijardo in 600 milijonov din prometa. Povprečni mesečni osebni dohodek pa je znašal 121 tisoč dinarjev. Drugi del izgradnje je bil prizidek z uporabno površino 370 kv. metrov. Tretji del

prodajo v Sloveniji okrog 60 %, na Hrvaškem 15 %, v Bosni ter Srbiji po 10 %, ostalo to je okrog 5 % pa gre v izvoz.

Nadaljnja širitev tovarne na Prihovi ni več možna, ker so že izkoristili vse možni prostor. V kolikor bi bilo širjenje še potrebno, kar pa verjetno bo, bo treba poiskati primeren prostor, verjetno v zgornjem

delu Gornje Savinjske doline.

Po programu bodo v letih 1974 in 1975 intenzivirali proizvodnjo z boljšo organizacijo dela in z nabavo novih strojev. V prihodnjem letu nameravajo nabaviti tudi stroj za avtomatsko obdelavo podatkov, za kar se že dogovarja o GLIN, ki tašen stroj že ima.

Veliko skrb posvečajo tudi varstvu, ker vedo, da bo mati — delavka bolj uspešna pri delu, če bo brez skrbi za svojo družino. Nekaj časa so mislili celo na to, da bi pri tovarni uredili lasten vrtec, vendar je skoraj nemogoče, da bi matere, ki delajo v dveh izmenah, vozile v ta vrtec svoje otroke, ker prihajajo na delo z različnimi prometnimi sredstvi. Zato bodo raje namenili določena sredstva vrtcem v dolini, kamor že sedaj hodijo nekateri malčki zaposlenih mater. Tovarna ima tudi svojo kuhinjo, ki omogoča da dobivajo delavci ceneno in kvaliteto malico. Prizadevajo si celo, da bi v letošnjem letu dobivali malico zastoj. Zaradi narave dela se odločajo za kolektivne dopuste in sicer v juliju in decembru.

So organizacija združenega dela, ker za formiranje TOZD trenutno še nimajo pogojev. Vsi sklepi se sprejemajo na sejah samoupravnih organov in v tej delovni organizaciji za vse sklepe vedo vsi.

Za Gornjo Savinjsko dolino je Elkroj še posebej pomemben predvsem zato, ker zaposluje v glavnem žensko delovno silo, ki bi sicer v občini ne imela možnosti zaposlitve. Izrazitih stanovanjskih problemov nimajo. Stanovanjska izgradnja pa poteka izključno prek kreditiranja individualne izgradnje.

Tako vidimo, da v Elkroju res dobro gospodarijo. Stabilizacijski program in stalna prizadevanja za izboljšanje tehnološkega postopka dela, ki jih spremljajo tudi velika prizadevanja delavcev iz proizvodnje, zagotavljajo večjo produktivnost dela in s tem večje finančne rezultate in večje osebne dohodke.

Res, to je kolektiv, ki ve, kaj hoče. Svoje probleme in svoje uspehe razrešujejo in ugotavljajo v samem podjetju z enim samim ciljem, to pa je večja produktivnost in večja kvaliteta proizvodov. Ta cilj brez dvoma danes že dosegajo in tako po svojih najboljših močeh prispevajo k dvigu družbenega in osebnega standarda.

Reklame v klasičnem smislu so jim skoraj neznane, kajti dobro blago samo sebe hvali. Tako kot so oni prepričani v še boljši jutrišnji dan, tako smo lahko prepričani tudi mi, da je kolektiv Elkroja Mozirje monolitna zgradba, vredna zaupanja in pohvale.

Liza

USPELA „POLOMIJA“

Dramska sekcija Prosvetnega društva Jože Letančiča iz Smartnega ob Paki, ki šteje 35 članov, je v letošnji sezoni pripravila zabavni program pod skupnim naslovom »Polomija«. Tekst za skeče je napisal Tine Steblovnik, pomočnik računovodje Vito — Smartano, ki je zabavni

program tudi režiral. Za glasbeno spremljavo pa je poskrbel ansambel »Srničica«, ki ga vodi Franc Klančnik.

Prijeten in skrbno naštudiran program je pri obiskovalcih požel obilo priznanja. Zadnje nedelje so z njim gostovali na Rečici ob Savinji ter na Ljubnem.

Možnosti za razmah zdraviliškega turizma

Ko smo se pred kratkim zanimali, kaj vse bo mogoče kupiti v novi velenjski tržnici, ki bo nared maja letos, smo zvedeli, da bodo na tržnici prodajali tudi ribe. V teh dneh smo v Topolšici poiskali upravnika bolnišnice v tem kraju Draga Meha, ki nam je povedal, da bo mariborski Agrokombinat že v kratkem začel graditi v Topolšici ribogojnico v kateri bodo gojili postrvi ter z njimi zalagali svojo poslovalnico v novi velenjski tržnici.

Toliko smo za zdaj zvedeli o najnovejši naložbi v Topolšici, kraju, ki ga poznamo po bolnišnici in vrelih termalne vode.

Do pred štirimi leti je bila Topolšica samostojna bolnišnica, v kateri so se zlasti zdravili pljučni bolniki. Z združitvijo s splošno bolnišnico Celje pa so začeli še bolj intenzivno zdraviti tudi interne bolnike. Zdaj imajo tri oddelke: TBC, pljučni in interni oddelki. Na dan se zdravi približno 300 bolnikov, ki so večinoma iz celjskega bazena (od Sentjurja do Sevnice). Iz Saleške doline jih ni veliko, ker je že navada, da bolnike pošiljajo na zdravljenje v Slovenj Gradec. Ker se v zadnjem času krepi sodelovanje s šaleško zdravstveno službo, v Topolšici pričakujejo, da se bodo interni bolniki s tega območja zdravili v prihodnje pri njih. Svet za zdravstveno preventivo pri skupščini občine Velenje je namreč že imenoval komisijo, ki proučuje pogoje za združitve zdravstvenih služb doline, kamor spada tudi Topolšica. Imenovanje te komisije so pogojevale neizkoriščene zmogljivosti bolnišnice v Topolšici, razširitev specialističnih služb v zdravstvenem domu, predvsem pa čudovite možnosti, ki jih ima ta kraj za razvoj zdraviliškega turizma.

Kot smo že omenili je poleg bolniške dejavnosti, Topolšica znana tudi po naravnih termalnih izviroh, ki

so za zdaj sicer še zelo malo izkoriščeni. Ti izviri so med najpomembnejšimi v Sloveniji, saj dajejo 62 litrov vode na sekundo. Voda ima temperaturo 20 do 31 stopinj ter ima vse lastnosti za zdravljenje tako imenovanih managerskih bolezni (ožilja, krvnega obtoka itd.). V Topolšici imajo sicer bazen, ki pa je zelo majhen, saj je dolg le 13 metrov, širok pa 7 metrov. Bazen je še iz časov Avstro-Ogrske, ko je bilo tu kopališče. Bolnišnica je bila zgrajena leta 1919.

V sedanji bazen doteka voda le iz enega vrelna, in to približno 50 litrov vode na sekundo. Ko so pred dvema letoma napravili nekaj dodatnih vrtin do globine 200 metrov, so dobili še 12 sekundnih litrov dodatne vode s temperaturo 31 stopinj. Zato so v Topolšici prepričani, da bi dobili z vrtanjem v še večje globine — 500 do 800 metrov — dodatne še toplejše izvire termalne vode, ki bi kopališko dejavnost še bolj opravičevala. Zgradili bi lahko še več bazenov in savn. Elaborate, kje in kako naj bi vrtali imajo že napravljene. Izdelal jih je Geološki zavod iz Ljubljane. Problem je le še, kje dobiti denar za uresničitev teh načrtov, kajti sami tako velike naložbe seveda ne zmorejo. Ker bo imela koristi od nadaljnjega razvoja bolniške še zlasti pa turistične dejavnosti v tem prelepem kraju vsa občina, pričakujejo pomoč iz vse doline.

SPOMINSKE PRIREDITVE

Na sestanku predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in posameznih skupnosti velenjske občine, ki je bil pred dnevi v Velenju, so uskladjili program prireditev ob 30-letnici pohoda 14. divizije na Štajersko ter smrti partizanskega pesnika Karla Destovnika Kajuha.

V spomin na odločilne boje Stirinajste na območju velenjske občine ter na smrt Karla Destovnika Kajuha, ki je bil član divizijske kulturne skupine, bo v občini vrsta prireditev in proslav. Ze danes zvečer bo v organizaciji ZKPO Velenje v domu kulture v Velenju večer Kajuhove poezije.

Osrednja kulturna prireditev bo na dan obletnice Kajuhove smrti, 22. februarja v Soštanju. Na njej bodo sodelovali kot gostje tudi nekateri umetniki iz Ljubljane, Trsta, Celovca

ter delegacija osnovne šole Karel Destovnik Kajuh iz Gopada-Padriče pri Trstu.

Tega dne se bo začel tudi pohod mladine po poti 14. divizije od Vitanja do Zlebnika v Sentvidu nad Zavodnjami. Pohoda, ki ga bo organizirala občinska konferenca ZMS Velenje ob sodelovanju občinskega odbora ZZB NOV Velenje, se bo udeležilo okrog 350 mladih, vojakov ter preživelih borcev Stirinajste. Na osnovnih šolah Karel Destovnik Kajuh ter Biba Röck v Soštanju pa bodo prav tako

22. februarja slovesno podelili Kajuhove bralne značke. Podelitve, ki bo popestrjena s kulturnim programom, se bodo udeležili nekateri slovenski pisatelji in pesniki. Med drugimi sta šoli povabili Mateja Bora, Toneta Kuntnerja in Ivana Minattija.

Naslednji dan, 23. februarja, bodo na osnovni šoli Karel Destovnik Kajuh v Soštanju odprli 6. republiško razstavo »Likovni svet otrok« na temo »Ilustracije Kajuhovih pesmi« in »Naši narodi med NOB«. Na tej že tradicionalni razstavi, ki bo odprta do junija, vsako leto sodeluje 45 šol iz vse Slovenije, letos pa pričakujejo, da bo udeležba še večja. Pokrovitelj razstave je Pionirski list iz Ljubljane.

Istega dne bo v Zavodnjah za udeležence pohoda po poti 14. divizije kviz na temo »Saleška dolina v revoluciji«. Na kvizu bodo sodelovali vojaki iz postojnske ter celjske garnizije.

Dan za tem, 24. februarja, bo odbor za šolska športna društva pri temeljni telesnokulturni skupnosti Velenje organiziral od Zavodnjah do Zlebnika turni smuk za pionirje in mladino, s partizanskim mitingom pri Zlebniku pa bo sklenjen letošnji pohod po poteh Stirinajste.

Svoj delež k slovesnostim ob 30-letnici Kajuhove smrti in pohoda 14. divizije bodo prispevali tudi krajani Raven s proslavo ob 16. krajevnem prazniku, 24. februarja.

9. marca bo na Golteh 19. veleslalom za Kajuhov pokal. Pripravljalni odbor pričakuje, da se bodo tega tekmovanja udeležili tudi športniki iz drugih republik, predvsem iz Hrvaške. Slalom bo organiziral Partizan Soštanj.

Aprila se bo pri Zlebniku, domačiji, kjer je padel Kajuh, začela kurirčkova pošta za Koroško in Štajersko.

Ob obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte — 27. aprila — bodo v Zavodnjah najprej dopoldne podelili priznanja OF zaslužnim članom SZDL in ZB, popoldne pa bo partizanski miting. Pri Zlebniku pa bodo ta dan odprli Kajuhov spominski kotiček.

Junija (15.) se bodo na Graški gori — gori jurišev — zbrali pionirji iz vse Slovenije (5 do 7 tisoč), odprli pa bodo tudi republiško razstavo lepaka na temo »Varstvo narave v okviru jugoslovanskih pionirskih iger«.

Poleg navedenih proslav oziroma prireditev pripravljajo pripravljalni odbor pri občinski konferenci SZDL Velenje tudi razne izdaje spominskega gradiva. Tako bodo ponatisnili Kajuhove pesmi, izdane leta 1944; izdali ciklus razglednic iz Kajuhovega življenja ter o pohodu 14. divizije na Štajersko; Kajuhove spominske značke; mapo s spominskim gradivom; katalog za likovno razstavo »Kajuhove pesmi v ilustraciji otrok«; spominske žige ter plakete za nagrade.

hotel
paka

hotel »PAKA«
telefon:
85-133 do 136

restavracija
»JEZERO«
tel. 85-170

VESELO PUSTOVANJE 1974

HOTEL »PAKA« VELENJE

vas vabi na veselo, že tradicionalno pustno rajanje na pustno soboto in pustni terek.

PRIPOROČAMO VAM VEČERNI PUSTNI MENU ZA 55 DIN s pustno večerjo vam bomo postregli v jedilnici in posebni sobi hotela.

NOČNI BAR

bo odprt že ob 21. uri. Nov barski spored, ob 23. uri

NAJLEPŠE MASKE BOMO NAGRADILI

na pustno soboto in pustni terek. V prodaji bodo pustni rekviziti.

KEGLJIŠČE HOTELA »PAKA« POSLUJE NORMALNO

V RESTAVRACIJI »JEZERO«

ni rezervacij. Vstop prost. Glasba že od 19. ure dalje. Igra kvartet »VIA SLAPOVI«.

REZERVACIJE V HOTELU »PAKA« ZE V PRODAJI

Rezervacije sprejema recepcija hotela »PAKA« ves dan. Maske vjudno vabljenje!

BODIMO VESELI IN NASVIDENJE!

Velikokrat sem razmišljala kaj postane človek, ko doseže vrhunec svojega ustvarjanja in ta misel je znova oživela in dobila svojo podobo ob srečanju z MARO TOPOLOVEC.

Pogled mi tava po stenah in se ustavi pri sliki iz katere veje toplina in hlad nekega zimskega dne v Gornjem gradu, kjer se je začela življenjska zgodba ot-

roka, deklice, žene, matere in VOJNA, ki spremeni nadaljnje besede lepega pričakovanja v madež krvi: materi, ki jo Nemci aretirajo v rodni sobi ter odpeljejo v Maribor umre hčerka; nato prestavljena v Celjski pisker čaka z možem na sojenje in postane vdova, njo pa doleti strahotna sodba: komaj dvajsetletno odpelja v zloglasno uničevalno taborišče Auschwitz skupaj z 72 zavednimi ženami od katerih se vrnejo samo tri.

Takrat se je pisalo šele leto 1942!

32 let je poteklo in sedaj sedim z MARO Topolovec in iščem sama pri sebi opravičilo, kakšno pravico imam spraševati in razglabljal življenje žene, ki je kot mlada mati v vihuri vojne zamenjala besedo OTROK z DOMOVINA.

Tri fotografije: droban dekliški obraz, profil obraza, obraz z veliko belo ruto na glavi (dokument taborišča Auschwitz) v modri kuverti, obrabljeni... priča, da se roka večkrat ustavi na njej in misel preverja tezo spominov, ki so boleči vendar častni. »Nikdar nas niso klicali po imenih. Čim

smo prestopili prag taborišča smo izgubili pravico biti ljudje. Samo še številke«. Številka vtetovirana na njeni levi roki kot neskončna obsodba nemo slavi zmago in dokazuje rešitev iz pekla smrti.

»Nemogoče je opisati trpljenje in vzdušje v taborišču, pa če ga opisujem še tako temno. Človek, ki taborišča ni doživel, ga tudi ne more razumeti«.

MARA TOPOLOVEC

Roka, ki hoče beležiti njene spomine nemočna obleži na zvezku. Samo poslušam in drhtim. Prisotnost smrti in teža trpljenja je bila prevelika!

Občudujem njen duh, voljo, njeno osebnost.

Senca bridkosti ji zdrse z obraza, ko v zanosu pripoveduje:

»Skozi bodečo ograjo sem opazovala otroke, tisoč zapuščenih otrok in sklenila, da bom takšnega kasneje, če preživim taborišče vzela k sebi«. To željo, svojo obvezo je leta 1945 izpolnila in vzela v naročje triletno-

ga Mileta, se borila za njegovo življenje, mu dajala svoje srce, svoj ponos in poštenje.

MARA Topolovec je vrsto let po vojni opravljala različne družbene službe in vsaki dala pečat svoje osebnosti.

747 življenjepisov vseh padlih borcev v občini Velenje so dragocen dokument, ki ga je napisala tovarišica MARA. Poleg tega

je uredila pregled vseh spominskih objektov, ter prikazala celotno analizo žene, ki so sodelovale v NOB v Saleški dolini. Sedaj piše kroniko Belih vod med vojno in tako daje s svojim neizčrpnim delom vir, iz katerega lahko črpajo moč, zavest, današnji in vsi kasnejši rodovi.

Poleg pisanja MARA rada seže po lepi knjigi in veže gobeline. Navdušena nad resno in operno glasbo lahko izbira med 600 ploščami v domači diskoteki, filatelista, ljubiteljica slikarstva in kiparstva. Iz Soštanja,

kjer je živela vrsto let se je preselila v Velenje, kjer sta z možem postavila hišo v Tavčarjevi ulici. Tovarišica MARA pravi, da je Tavčarjeva ulica v vsakem oziru najlepša v Velenju.

V želji, da bo čim lepši jutrišnji dan aktivno spremljala, kritično ocenjuje naš današnji trenutek: »V ustavi poudarjena vloga žena v družbi se premalo izvaja; delno po krivdi žena samih, ki so odmaknjene od takšnega dela iz različnih razlogov, delno pa tudi zaradi podcenjevanja njihove vloge.

Mladina je v največjem delu dobra, le premalo jo znamo argažirati, če se pogosto preveč nasprotno izjavljamo negativno o mladini, smo nezadovoljivo stanje zakrivali sami. Sicer pa preradi vidimo samo redke izjeme slabih, ne vidimo pa onih, ki so povsem skromni in ne izstopajo, so pa napredni in delavni.

Samoupravljanje — ta edinstveni družbeni odnos se bo pravilno razvil, če bodo družbenopolitične organizacije bolj zainteresirale zanj prav vsakega občana.«

O dolini, v kateri živi, pravi: »Ustvarjalni duh, ki

ga je sprožil, vodil desetletja akcije in jih s širokim krogom sodelavcev še vodi sedanji predsednik skupščine, je velenjsko občino proslavil povsod v domovini in še marsikje izven nje. Še lepše bi bilo, če bi odpadle včasih povsem nesmiselne razprti, v katerih se morebitne napake prerade napihujejo, a na uspehe pozabimo.«

MARA Topolovec je poudarila tudi bolečo točko v naši družbi in z njo zaključujem pisanje o skromni nravi te plemenite žene: »V naši družbi je preveč razvita potrošniška misel, ki je začela že nevarno kvariti človeka. Obstaja nevarnost, da bodo zaradi nje zavrnjene vse etične vrednote — skromnost, tovarištvo, iskrenost, pripravljenost na žrtve o katerih smo sanjari med borbo in za katere so padli in trpeli številni najboljši tovariši.«

Liza

NAŠA
ZNANKA

KK Velenje - Olimpija (veterani) 58:85

V telovadnici rudarskega šolskega centra Velenje je bilo v ponedeljek zanimivo košarkarsko srečanje med domačim košarkarskim moštvom ter nekdanjimi igralci ljubljanske Olimpije — Daneuom, Škerjancem, Kraljem, Povžem, Podbojem in drugimi.

Kljub temu, da so nekateri veterani Olimpije že bolj okrogli v pasu, jim

mladi Velenjčani niso bili kos, saj so izgubili tekmo s 27 koši razlike.

Največ košev za goste stala dala Škerjanc 22 in Daneu 18. Med velenjskimi košarkarji pa so bili najuspešnejši Vukelić 14, Gluk 11, Volk 10 in Penšer 10.

Pred več kot 300 gledalci sta tekmo vodila Suster iz Celja ter Kveder iz Zalca.

F. Melanšek odločil dvoboj

Pred dnevi je bilo v Švicah meddržavno srečanje najboljših dvigalcev uteži Švice in Jugoslavije. Za reprezentanco Jugoslavije je nastopil tudi državni prvak v teški kategoriji Velenjčan Franc Melanšek.

V dramatičnem dvoboju so Jugoslovani vodili že s 3:1, vendar so Švicarji izenačili na 3:3. O zmagi je odločil dvoboj v teški kategoriji med Broillesom in Melanškom. V prvem dvigu je bil Švicar boljši, saj

je dvignil 150 kg, v sunku pa ni uspel dvigniti 140 kg in tako ostal pri rezultatu 150 kg. Melanšek pa je bil obakrat uspešen in dvignil v biatlonu 285 kg. Svojo zmago, nad sicer boljšim nasprotnikom, je odločil tudi dvoboj v korist Jugoslavije z rezultatom 4:3.

Tako je France Melanšek še enkrat potrdil svojo kvaliteto in opravičil sloves najboljšega dvigalca uteži v Jugoslaviji.

KINO

Redni kino Velenje

Sobota, 9. 2. ob 17,30 in 19,30, ameriška barvna komedija AMERIKANEC V EVROPI. Režija: Mel Stuart. Igrajo: Suzanne Pleshette, Ian McShane, Norman Fell.

Nedelja, 10. 2. ob 17,30 in 19,30, ameriška barvna komedija AMERIKANEC V EVROPI. Torej, 12. 2. ob 17,30 in 19,30, francoski barvni film AGENTI LJUBIJO STRELJANJE. Režija: Claude Chabrol. Igrajo: Roger Hamon, Margaret Lee.

Sreda, 13. 2. ob 17,30 in 19,30, ameriški barvni western TEKSAS JE ONKRAJ REKE. Režija: Michael Gordon. Igrajo: Dean Martin, Alain Delon, Rosemary Forsyth.

Četrtek, 14. 2. ob 17,30 in 19,30, ameriški barvni western TEKSAS JE ONKRAJ REKE.

Petek, 15. 2. ob 17,30, italijanski barvni western CRNI UBIJALEC. V glavni vlogi Klaus Kinski.

Sobota, 16. 2. ob 17,30 in 19,30, italijanski barvni western CRNI UBIJALEC.

Kinogledališče Velenje

Ponedeljek, 11. 2. ob 20. uri, AGENTI LJUBIJO STRELJANJE.

Režija: Claude Chabrol. Igrajo: Roger Hamon, Margaret Lee.

Od 11. do 20. februarja

izredno tovarniško
znižanje cen moški,
ženski in otroški
konfekciji ter **5%**
popust za vso posteljnino

IZKORISTITE UGODEN NAKUP

ZARJA ŠOŠTANJ

ZAHVALA

Ob bridki, boleči in mnogo prerani izgubi našega ljubljeneža moža, očka, sina, brata in svaka

BOGOMIRJA KRANJCA

soferja Trg. podjetja ERA Velenje

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, mam ustmeno ali pismeno izrekli sožalje, darovali vence na mnogo prerani grob ter ga v tako velikem številu spremili do njegovega zadnjega doma. Posebna hvala kolektivu TP ERA iz Velenja za izkazano pomoč.

Enakoo se zahvaljujemo gospodinu tov. Bohu, tov. Času, tov. Valenciju in tov. Silovšku za iskrene poslovične besede, ZSAM, pevskemu zboru za ganjive žalostinke, sosedom za nesebično pomoč in č. g. duhovniku za obred.

Vsem iskrena hvala.

Zalujoči: žena Marija, hčerkica Brigita, starši, bratje in sestre z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice in praprababice

MARIJE KORADEJ

upokojenke iz Soštanja

se iskreno zahvaljujemo za nesebično pomoč v času njene dolgoletne bolezni in hitri pomoči ob njeni zadnji uri vsem sostanovalcem na Tekavčevi cesti št. 5 ter tov. Štefki Kosovi.

Najlepša hvala dr. Pirtovšku, ki ji je z zdravljem lajšal bolečine, č. duhovščini, gospodinu i in pevcem. Iskrena hvala tudi vsem, ki so nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter jo spremljali v tako velikem številu na njeni zadnji poti.

Zalujoči otroci: Marica, Fanika, Štefka, Joži in Pavla z družinami.

Soštanj, Maribor, St. Stefan, Zürich in Plešivec.

Podjetje za distribucijo toplote

TOPLOVOD VELENJE

razpisuje prosto delovno mesto

FINANCNO-MATERIALNI KNJIGOVODJA

Pogoj: ekonomski tehnik s prakso. Nastop službe takoj. Stanovanja ni.

Prošnje pošljite na naslov: Podjetje za distribucijo toplote TOPLOVOD Velenje, Koroška b. b., komisija za prošnje in pritožbe.

SGP »VEGRAD« VELENJE

razpisuje prosto delovno mesto:

• SKLADIŠNIKA V STROJNO INVENTARNEM PARKU

Pogoj: ekonomski tehnik ali trgovski pomočnik, začelna praksa. Stanovanja ni, obvezno poizkusno delo.

Objava velja 15 dni po izidu razpisa. Prošnje pošljite na naslov SGP »VEGRAD« Velenje, Šaleška 19 (kadrovska služba).

Informacije lahko dobite v kadrovske službi podjetja ali na telefon 85-040.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše mame, bake

BARBARE MITROVE

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremljali na zadnji poti. Prav posebno se zahvaljujemo dr. Petru Lipovšku, dr. Zrnič in osebju Zdravilišča Topolišica za požrtvovalno skrb in lajšanje bolečin ob njeni težki bolezni.

Zalujoča hčerka Štefka Poznič

Voščilo

Dobri mamici

Mariji Vodišek

iz Tomšičeve 16

za njeno praznovanje želimo vso srečo ter mnogo let lepega življenja med nami. Prosim, da ostane še naprej tako dobra mati in čuva svoje zdravje.

Tvoji sinovi!

Gostilna Janez - Lajše

obvešča cenjene goste, da od nedelje 10. februarja zopet redno obratuje.

Gostilniške prostore smo preuredili.

Se priporočamo za obisk!

Zmagali Velenjčani

V Kamniku so se pomerili med seboj strelci Kamnika in Velenja. Za vsako ekipo so na-

stopili štirje člani, trije mladinci in trije pionirji.

V skupnem seštevku so bili boljši Velenjčani. Rezultat dvoboja 2091:2853. Na tekmovalju se je posebno izkazal Rudi Ramšak, ki je z rezultatom 174 krogov dosegel najboljši letošnji rezultat.

Rezultati — ekipno: Člani: Kamnik : Velenje 1390:1388 krogov; mladinci: Kamnik : Velenje 1018:1019 krogov; pionirji: Kamnik : Velenje 445:494 krogov; posamezno — člani: 1. Roman Rodej (Kamnik) 359 krogov, 2. Franjo Zučko (Velenje) 354 krogov, 3. Dušan Perhač 352 krogov; mladinci: 1. Mirko Panič (Velenje) 344 krogov, 2. Marjan Repič (Kamnik) 343 krogov, 3. Alenka Reiser (Kamnik) 341 krogov; pionirji: Rudi Ramšak (Velenje) 174 krogov, 2. Fuat Balta (Velenje) 165 krogov, 3. Ivan Panič (Velenje) 155 krogov.

MAI oglasi

• 2 CV letnik 1971, prevoženih 47.000 km, karamboliran v nevozno stanju — prodam. Ogled možen od 14. do 15. ure. Vse informacije na telefon 85-230 ali 85-149.

• FIAT 850 SPORT — odlično ohranjen, oranžne barve — prodam. Vozelj, Šaleška 29/b, Velenje.

• SOBO V VELENJU ali bližnji okolici iščeta starejša zakonca brez otrok. PLAČILO VNAPREJ! Naslov v uredništvu lista.

TUDI Z MALIM SE DA NAREEDITI VELIKO

VELIKI DAN BEDNE DRUŽINE

Na Kozjanskem dokazujejo, da se da tudi z malo denarja rešiti hude socialne primere. Lep primer solidarnosti, ki lahko služi tudi za recept drugim.

Dober streljaj od ceste, če bi merili zračno črto, živi nevsakdanje življenje družina Frece. On, 74-letni Franc, nekdanji rudar, partizan in gozdni delavec, ki se je semkaj v Vodice priženil k dve leti mlajši Karolini ter njen sin Vinko. Ta je najmlajši od desetih

Franc Frece

otrok, od katerih jih še pet živi. Ostali so šli po svetu. Nobenemu ni bilo dobro postlano, nobeden doslej ni uspel ustvariti izobilja.

Medtem, ko je Franc rudaril od Trbovelj do francoskih rudnikov in prihajal domov z borim zaslužkom,

da si je malo odpočil, spoznal novega otroka in zopet odrinil nazaj, je Karolina skrbela za njuno veliko družino. Tisti hektar hriba, kjer niti drevo ne zraste ravno, je bilo mnogo premalo za toliko ust. Zato je Karolina nastavljalna dlani in hrbet tuji zemlji. Prednilla je tri četrtine svojega življenja. Pravzaprav dnini še danes. Lepega dne po vojni, ko se je Franc vrnil iz hoste, da bi zavil nazaj v Bohor kot gozdni delavec, se jima je vnela hiša. Otroke in nekaj tramov so rešili. Ko se je Karolina vrnila z dnine, je našla le pogorišče in ogenj, ki ji je požrl polovico življenja. Z možem sta zavihala rokave in začela graditi drugo hišo. Ni bila tako čvrsta kot prva, toda dom je bil. In tako je zopet nekega lepega dne, ko je bila Karolina na dnini, Franc pa nekje med hribi siknil plamen. Ogenj je zopet požrl njun dom.

Na novo hišo ni bilo misliti. Franc je pred mrazom zavihtel svoj knapovski kramp in začel kopati v breg. Izkopal je veliko luknjo, v kateri so nato na koruzinju skupaj s kokošmi in kozjo preživel leto in dan. Ko se je zemlja malo oddalila, je Franc kopal naprej. Med najbolj ravnim gabrovjem je izbral nekaj za možko pest debelih debel,

jih prislonil v hrib in tako uredil zemljanko. Ta je bila mnogo razkošnejša od prve: imela je dovolj prostora celo za eno posteljo, gašperček in majavo mizo.

Karolina Frece

Karolina je medtem pri sosedih in drugod izprosila nekaj lesa, in na tihem še vedno računala na boljši dom. Sčasoma pa je les skopel, požrlo ga je žganje. To dejstvo in pa še nekaj drugih problemov, ki so se nabrali z leti, je starca povsem razdvojilo. Zato je Franc zopet vihtel kramp. Tokrat zase. Kopal je novo luknjo, da bi v njo spravil svojo posteljo, svoj gašper-

ček in sod. Izbral je prostor ob češnji, ki je njegovemu domu poklonila ostreže.

Tako živita še danes.

Rekli smo, da je njun dom le dober streljaj od bele ceste, ki vodi iz Sentjurja na Planino. Toda v resnici je ta oddaljenost ravno pravšnja, da se s ceste njuna beda ne vidi. Do njunih lukenj ni ceste. Tako je družina Frece v svoji anonimnosti preživela dobrih dvajset let. Zapuščali so jo le otroci. Tako, kot so odrasčali. Eden je odrinil v Dramlje, drugi v Dobje. Punci v Celje. Toda nobeden v izobilje.

Pred leti je družino Frece obiskal neki možak iz Sentjurja. Lepega dne je prilezel v hrib, spraševal, ogledoval in odkimaval z glavo. Pisal se je Ivan Kolman.

Temu možakarju je uspelo to, o čemer Karolina, niti stari rudar France, nista upala niti sanjati. Za Kolmanom so prišli na hrib še novinarji. Zalostna zgodba družine Frece je prišla v

javnost. Najprej je pretresla železarje na Jesenicah. Odrinili so betonsko železo, kot pomoč za gradnjo nove hiše. Na pisanje in prošnje se je zganil še kolektiv v Anhovem, poslali so salonitne plošče za streho in delavci opekarne v Domžalah, ki so poslali nekaj opeke. To je bilo lansko pomlad.

Do jeseni je prizadevni Kolman uspel zbrati nekaj denarja pri občini v Sentjurju, pri republiškem odboru Rdečega križa, urediti kredit v Cinkarni, kjer je zaposlen sin Vinko in nov dom je začel dobivati stvarnejšo obliko. Skoraj na istem mestu, kjer je desetletja stala borna domačija Karolininih staršev, so malo pred prvim mrazom začeli z gradnjo nove hiše. Komaj so material zvlačili v breg in pozidali stene, jih je mraz prehitel. Zidove so zavarovali s ploščo, o ometih ni bilo več moč govoriti. Vse do letošnje pomladi. Z njo bodo z delom nadaljevali.

Tako, starca bosta dobila hišo, problem je rešen, bosta dejali. Vendar je v tej

zgodbi s srečnim koncem nekaj več. Mnogo več. V njej se zrcali dejstvo, da se da tudi s skromnimi možnostmi ob mnogo volje rešiti pereč socialni problem. Ivan Kolman je sicer od neštetihi poti in moledovanj utrujen, kako tudi ne, ko je moral pritisniti na toliko kljuk. V tem prizadevanju je ostajal več ali manj skoraj sam, če odštejemo dva najbližja soseda. Vendar je uspel. Starca, ki sta pod težo razočaranj in bede postala že skoraj neobčutljiva, sta nenadoma oživela. Stanovala bosta sicer zopet vsak k sebi, združeval ju bo le isti vhod, imela pa bosta trdno streho nad glavo in tople stene okrog sebe. Vsak mesec bosta sprejela poštarja, ki jima prinese nekaj občinske podpore, ob novem letu pa paket pomoči. Tisti paket z oljem, skladkorjem, rižem in makaroni. Da bosta imela čez dolge zimske dni kaj dati v prežgani lonec, ki nenehno stoji na pregorelem gašperčku. In skoraj vse to jima je priiskrbel neki mož, ki je slučajno nekoč prišel na njun hrib.

Koliba v zemlji — v njej sta Frececova preživela dvajset let

Kazen za direktorja in računovodkinjo

Okrožno sodišče v Mariboru je obsodilo Marjano Ažmana iz Dobje vasi pri Ravnah na Koroškem in Darinko Kranjc iz Poljane pri Prevaljah • Ceneje do vrstne stanovanjske hiše

25 mesecev strogega zapora zaradi grabeža je prisodilo Okrožno sodišče v Mariboru Marjani Ažmanu iz Dobje vasi 100 pri Ravnah na Koroškem, direktorju prevajalske Tovarne rezalnega orodja. Istočasno pa je okrožno sodišče Ažmanu za 4 leta prepovedalo upravljanje z družbenim premoženjem. Kaznovana pa je bila še Darinka Kranjc iz Poljane pri Prevaljah, računovodkinja v Tovarni rezalnega orodja Prevalje, in to na leto dni strogega zapora zaradi pomoči pri grabežu.

Kaj je očitala obtožnica Marjani Ažmanu in Darinki Kranjc? Gradis, poslovna enota Ravne na Koroškem, je leta 1969 zgradil v Dobji vasi pri Ravnah na

Koroškem blizu 60 vrstnih hiš, eno od teh pa je kupila tudi Tovarna rezalnega orodja Prevalje in zanjo plačala v 3 obrokih nekaj nad 164.000 dinarjev. Leta 1970, ko je bila vrstna hiša v celoti plačana, se je vanjo vselil Marjan Ažman, čez dve leti pa jo je želel odkupiti, vendar le pod pogojem, da mu ne bi bilo treba plačati prometnega davka. To pa bi bilo mogoče le, če bi razveljavili pogodbo o nakupu hiše med Gradisom in Tovarno rezalnega orodja Prevalje.

Marjan Ažman je ob pomoči Darinke Kranjc poslal v imenu Tovarne rezalnega orodja Prevalje Poslovni enoti Gradis Ravne na Koroškem lažni dopis, da razveljavljajo pogodbo o naku-

pu vrstne hiše v Dobji vasi. Vzrok za to naj bi bilo, po navedbi v dopisu, dejstvo, da Tovarna rezalnega orodja Prevalje ni plačala vse kupnine. Pri Gradisu so na tej osnovi razveljavili pogodbo. Ažman pa je šel še dalje in je hotel kupiti vrstno hišo po prvotni, stari ceni, ne pa po ceni iz leta 1972, ko je izvedenec ocenil vrednost hiše na okrog 200.000 dinarjev.

Gradis je poslal Skupščini občine Ravne na Koroškem zaradi plačila prometnega davka novo pogodbo. Ažman je prometni davek plačal, okoristil pa bi se za najmanj 31.000 dinarjev, če mu tega ne bi preprečili.

Antona Zaletela, direktorja temeljne organizacije združenega dela Gradis Ravne na Koroškem, in Franca Kadiša, tehničnega direktorja Tovarne rezalnega orodja Prevalje, ki sta bila soobtožena zaradi grabeža, pa je Okrožno sodišče v Mariboru oprostilo.

mada

VEČERNA BLUZA

Bluza, ki jo oblečemo za boljše priložnosti k večernim hlačam ali dolgemu krilu, ni več tako preprosta in vsakdanja. Večerna bluza je postala elegantna in lepa. Ukrojena je lahko na sto načinov.

Bluza lahko ima velik štirioglat izrez, dvignjena ramena in nabrane rokave z visokimi manšetami. Lahko pa ima tudi izrez V oblike, sprednja dela se prikrivata in bluza se ob strani zaveže. Rokavi so zelo široki in na koncu stisnjeni. Pa še en model, kjer je vratni izrez okrogel, bluza je nad prsmi nekoliko nabrana, v pasu pa se zaveže.

Večerna bluza naj bo narejena iz lahkih materialov, kot je svila, muslin, organdi, vzorci pa so lahko kar najbolj fantazijski.

Staša Gorenšek

MILIJONAR POD RUŠEVINAMI

Nevsakdanje življenje 79-letnega Martina Hovnikarja, upokojenega rudarja v Pesjem, ki se ne more in ne more posloviti od svojega porušenega doma.

Ko se je začela udirati zemlja, je godrnjal. Ko se mu je začel pogrezati kozolec, je robantil. Ko je začela pokati hiša, je preklinjal, potem pa začel pretiti celo s puško. Ne, ni streljal. Tudi prve odškodnine ni vzel. Tožil se je vse do Beograda, potem pa je rekel: dajte denar. Rudnik mu je dal 42,5 starih milijonov, toda starec iz hiše zopet ni šel, čeprav je bila nevarnost, da se bo ta porušila nanj...

Zdaj živi na drugi strani pogreznjene ceste v hiši, ki ni njegova. Izpraznili so jo pred leti, ko bi moral tudi on svojo. Hiša je last rudnika, pripravljena za rušenje. Zaradi pogreznjenosti zemlje je že močno razpokana, vendar še vedno manj, kot je bila ona, na oni strani ceste.

• IZNAJDLJIVI PUC

Oče Martina Hovnikarja je pred 138. leti prišel v Pesje. Kupil je bajto in družino preselil s Koroške. Martin, nabit, močan fant, je najprej zavlil v rudnik. Marsikaj je delal, prirnil do kopača, kovača in še kaj. Ni bil zapravljen, govorili so celo, da je bil srečne roke. Karkoli je prijel v roke, je znal pametno obrniti. Denar, ki ga je dobil kot rudar, je pridno hranil in vlagal v zemljo, hišo, konje. Po končanem rudarjenju je bil prevoznik. Leta in leta je imel po par konj, da je z njimi prevažal hlodovino, premog, kar je najbolje neslo.

«Oče mi je pred smrtjo zapustil 600 goldinarjev. Same zlate. Moj Bog, kako so živketali. Haha! Od teh goldinarjev sem jih 118 dal za njivo v Družmirju. Potem za mlin in žago. Pa gozd na Okonini. Tri sem pustil za spomin, haha,» pripoveduje zdaj, in si s široko dlanjo drsa po sivi bradi.

Njegova hiša je imela v Pesjem številko dve. Bila je trdna in svetla. Stala je ob cesti in mostu. Poleg je bil še hlev, malo naprej je Martin zgradil kovačijo, še malo naprej pa postavil velik kozolec. K svetu, ki mu ga je zapustil oče, je z leti dokupil zemljo. Vsega je imel 4 hektare in 36 arov. Njiv in travnikov. Na tem svetu je raslo 118 sadnih dreves. To je važno. Namreč naštevajo, kajti pozneje bo jasno, s kakšno težavo je Martin Hovnikar poslavljaj od vsakega metra zemlje, od vsakega drevesa, da o hiši ne govorimo.

«Kopal sem, ti rečem, kopal. Potem sem spoznal, da kopljem proti svoji zemlji. Hudiča, ti rečem. Zdaj smo pa tam. Ne, to pa ne. Da bi še sam kopal pod svojo zemljo in ji pomagal pod vodo, ne, ti rečem. Potem so me pognali domov. Rekli so: Hovnikar, star si. In so me upokojili. 140 jurjev imam penzije. O, že dolgo, ti rečem. In če bom živel tako dolgo, kot moja mati, potem bom živel še deset let, hahaha, ti rečem. Ta svet tu, ki ga vidiš, in onega, ki ga ne vidiš, ker je pod vodo, vidiš tista dva grma, tam je meja, sem kupil od doktor Koruna. Sam sem kupil. Oče je bil siromašen. Tu se je reklo pri Pucu. Haha, so rekli, da sem iznajdljiv, hahaha.»

Ze nekaj let, vsaj enkrat na leto, se ustavljam na tej

ali oni strani razpokane ceste. Prvič je bilo to takrat, ko so bile cinitve ob dejstvu, da se bo zemlja tu ugreznila in bo nastalo jezero. To je bilo takrat, ko so prebivalci tega dela vasi obnemeli. Razen Hovnikarja. On je rekel, da ne bo šel nikamor, dokler se vse ne bo porušilo. Držal je besedo.

• BOJ ZA VSAK METER, VSAKO DREVO

Posebna komisija, ki je ocenjevala vrednost in določevala odškodnine prebivalcem na ogroženem območju, je morala k Hovnikarju večkrat. Hovnikar je moral tudi večkrat na upravo. Sporazuma nekaj let niso dosegli. Medtem, ko so se

M. Hovnikar: »Hec mora biti, ti pravim...«

njegovi sosedi Oštir, Polak, Pečecnik in Praznik že zdavnaj odselili, je trmasti starec še vedno vztrajal na svojem. Ponujene odškodnine ni vzel. Pisal je tožbe, pritožbe, pisma in grožnje. Tudi v Beograd. Medtem se je zemlja vse bolj udiralala. Z njo pa poslopja. Ko je počil zunanji zid, je kot previden rudar postavil znamenje. Mesece in mesece je zarisoval po zidu znake in računal. Točno je vedel, za koliko se svet, na katerem živi, pogreznje na primer v enem mesecu. Ko je začelo popuščati tramovje, je začel postavljati opornike. Z Rozo, ki pri njem po ženini smrti že desetletje gospodinja, sta od majavih sten odmikala pohištvo. Vsak dan za centimeter. Iz razvaline pa nista šla.

«V nedogled to ne more trajati, sem si rekel. Na oni strani so z buldožerji pririli že skoraj do hiše. Stene so bile že tako razpokane, da več oken nisem potreboval. Saj se spomniš, kako je bilo s tem. Jaz pa nič. Poskušali so zlepa, pa zgrda. Hahaha. In sem rekel: če kdo pririje k hiši, ga bom počil. Za tramov sem imel spravljen star pihalnik. Prišel je miličnik in sem mu puško izročil. Ven pa nisem šel.»

Potem je lepega dne zbo-

lel. On, ki ni nikoli priznaval, da je narava močnejša. Odpeljali so ga v bolnišnico. Ko se je vrnil, je imel kaj videti. Od njegove hiše ni ostalo praktično nič. Medtem, ko je bil v bolnišnici, so mu jo porušili. Pohištvo so mu prepeljali v hišo na drugi strani ceste, tam je našel tudi Rozo.

«Vse smo dali lepo na papir. Hiša je od rudnika, jaz pa lahko v njej bivam, dokler se ne bo porušila. Tako. Izplačali so mi odškodnino, za zemljo, za drevesa, za hišo, kozolec, kovačijo in štalno okroglo 42,5 starih milijonov. Denarja še videl nisem. Dali so ga na hranilno knjižico. Zdaj gradijo tu kanal. Vidiš, vse do kozolca so prišli, naprej pa ne. Kozolec je moj, čeprav so mi odškodnino že izplačali. Saj so fejš fantje ti pri rudniku, ni kaj reči. Zdaj ga bom podr. Tudi štalno. Kravo in tele bom prodal, zakaj bi hudiča še moral delati. Ti pravim, hec mora biti. Za princip gre. Kaj bo meni denar. Pogled: dobil sem odškodnino. Imam še hišo v Pesjem, ki sem jo pred leti, ja, ja, malo sem se le bal in sem se zato zavaroval, kupil. Bila je nedograjena. Zdaj jo bom ometal, ti rečem, da je tako med brati

vredna mnogo več in jo bom prodal. Če se bom moral izseliti iz te hiše, ki je že tudi razpokana, bom šel v mlin. Tam nižje imam še mlin. Žago pa sem prodal. Tam bom živel. No, mlin je vreden tudi nekaj milijončkov, hahaha. Potem imam v Družmirju njivo. Ne, tu ti ne dam kar tako. Naj plačajo, hudiča. Tudi njiva je na območju, ki se bo ugreznilo. Toda tega jaz več ne bom doživel. Prodajam pa jo ne.»

• DRŽAVI NE, BANKI PA

Zdaj, po bolezni, se je nekoliko umiril. V njem ni več toliko zagnanosti do dela. Zdaj rajši poseda na toplem, ob kozarcu in kosu mesa. Kupil je lep sod metliške črnine. Potem ima lep sod kvintona in okrog 2000 litrov jabolčnika. Ne, žejen ne bo.

«Na Okonini imam gozd. Še niti ene smreke nisem posekal. Debele pa so tako, da jih midva komaj objameva. Tako vidiš. Denar, ki je v banki, je praktično sinov. On je sicer v Avstriji in ne bo prišel nazaj. Ima dva avtomobila, vsega ima dovolj. Samo on in jaz poznavata šifro. Če jaz umrem in se njemu kaj zgodi, bo denar ostal banki. Tako je prav. Samo da državi ne ostane. Da je banka tudi državna? Naj. Denar sem, ti pravim, dal sinu. Ono drugo pa ostane. Dal bom, če bom hotel, komurkoli. S

«Ja, le fotografirajte naju z Rozo. Saj ne bo prvič.»

sabo nič ne bom odnesel. Toda hec mora biti, hahaha.»

Hudomušno se smeje in besediči. Takšen je. Človek mu ne bi prisodil skoraj osmih križev, še manj, njegove duhovitosti. Zivi tu, se smeje in se s ponosom ozira na prehojeno pot. Na leta, ko je garal dan za dnem, leto za letom, da bi spravilo, kar danes ima. Pravi, da je on svojem sinu dal več, kot njemu njegov oče. Tako. Torej je z njim svoj očetovski dolg poravnal. Ker

pa sin noče nazaj, mu vsega ne da. Zakaj bi mu naj dal, če mu pa ni hotel pomagati. Zdaj ima samo še eno skrb. Ta je enaka prejšnji: kdaj bo razpokala hiša, ki mu jo je odstopil rudnik. Rad bi ostal tu, poleg zemlje, ki jo je tako potrpežljivo dokupoval. Poleg dreves, ki počasi tonejo v vodo ali pepel, ki ga dan in noč iz elektrarne izplakuje voda. Čeprav od njegovega doma ne bo ostalo niti sledu, razen spominov, bo tu vztrajal, dokler bo le mogel.

USPEH VELENJSKIH MILIČNIKOV

MLADOLETNIKOM PREKRIŽALI NOČNE UŽITKE

Lastniki osebnih avtomobilov v Velenju, Šoštanju in drugih krajih velenjske občine so bili do nedavnega upravičeno vznemirjeni. Noč za nočjo je izpred stanovanjskih hiš zmanjkalo avtomobil. Res je, da so svoje izgubljeno vozilo dobili nazaj, strah pa je vendarle obveljal.

Na postajo milice v Velenju so prihajali prestrašeni občani in prijavljali. Miličniki so stopili v akcijo. Nastavljali so zasede in pazili na avtomobile. Ni trajalo dolgo, da sta miličnika, ki sta bila na nočnem obhodu, izsledila vlomilca, ki sta tisto noč z ukradenim »škodo« vozarila iz kraja v kraj. V past sta se ujela pred hotelom Paka.

Najdrznejši med mladoletno četvorko je bil D. T., vajenec iz Skornega. Svoje mladeniške sposobnosti je tratil na dokaj nenavaden način ter z nedovoljenim odvzemom motornih vozil strašil in vznemirjal ljudi. Kot so ugotovili varnostni organi, je nečednosti začel 6. januarja letos. Okrog 11. ure zvečer je v Šoštanju na Cankarjevi cesti vlomil v fička z reg. št. CE 478-40, last V. Ziberta. S silo je odprl avtomobilska vrata, staknil žici in na ta način pognal motor. Zahotelo se mu je nočne »črne« vožnje in se je odpeljal v Smartno ob Paki. Nato je peljal skozi Šoštanj in se ustavil v Družmirju, ker je v avtomobilu zmanjkalo goriva. Tu je na stranski cesti pustil Zibertov avtomobil do naslednje noči, ko se je T. znova vrnil in iz avtomobila odnesel radijski sprejemnik.

Dve noči zatem je D. T.

pozno zvečer prišel v Velenje in na Prežihovi cesti 2 vlomil v osebni avtomobil, katerega lastnik je bil J. Uranjek. Zdaj je že mojstrsko ponovil postopek in brez ključev zagnal motor. Odpeljal se je proti Šoštanju, med potjo pa se je dolgočasil. Zato se je ustavil v Družmirju pri avtomobilu, ki ga je zmaknil pred dvema dnevi in vanj namestil ukradeni sprejemnik. Z glasbo v avtomobilu je bila vožnja prijetnejša. Nekje ob Velenjskem jezeru se je ustavil in v avtomobilu tudi prenočil.

Se isto noč, 8. januarja je pred gostilno Ržen v Šoštanju spet vlomil v osebni avtomobil F. Suhovršnika in se odpeljal proti Zavodnjam, se vrnil v Gaberke in Velenje. Ker je tudi tokrat zmanjkalo goriva, je avtomobil pustil na Saleški cesti.

Mladeniču je do zdaj šlo vse po sreči, zato mu ni bilo več za peš hojo. Mahnil jo je naprej in vlomil v osebni avtomobil reg. št. CE 587-83. Na volanu pa je bila ključavnica in avtomobila ni mogel odpeljati. Enaka smola ga je doletela tudi pri avtomobilu A. Laha, v katerega je vlomil. Več sreče pa je imel pri Grossmanovem avtomobilu, ki je bil parkiran na Saleški cesti 22/a. Z njim se je odpe-

ljal v Skorno, kjer je zaradi hitre vožnje zdrknil s ceste in se z avtomobilom prevrnil na streho. Okrog druge ure po polnoči je odšel s kraja nesreče in v Paški vasi pri Ježovniku vzel moped ter se z njim odpeljal. V Smartnem ob Paki pa je vlomil v osebni avtomobil Ivana Lampreta. Na stranski cesti v Gaberkah je proti jutru v njem prespal, nato pa peš odšel v Komunalno obrtni center, kjer se je učil obrti.

Njegove akcije nedovoljenega odvzema motornih vozil so se vrstile vse noči do 14. januarja, ko sta ga miličnika skupaj s pajdama prišla. Do takrat pa je D. T. nasilno odprl osebni avtomobil, last C. Pirtovšek, vendar motorja ni spravil v pogon. Zadnje noči je k sodelovanju pritegnil še mladoletna B. K., učenca RSC in L. M. iz Skornega. V noči od 12. na 13. januar so vsi trije prišli v Smartno ob Paki in nesrečnemu Ivanu Lampretu znova odpeljali avtomobil. Pustili so ga pri starem rudniškem jašku, ker v rezervoarju ni bilo več goriva. Mahnili so jo v Velenje. L. M. je štopal na Celjski cesti, ker se je hotel pripekljati domov, D. T. in B. K. pa sta šla na Saleško 2 in vlomila v osebni avtomobil S. Kukoviča. Morala sta zbežati, ker jih je neznan mimoidoči zmotil pri delu. Kljub temu pa nista odnehala. Na Tomšičevi cesti 13 se je B. K. postavil na strazo, da je lahko njegov pri-

jatelj varno vlamjal v »škodo« E. Camleka. Med potjo sta pobrala še štopajočega tovariša in so se menjaje za volanom odpeljali proti Savinjski dolini. Pred Letušem pa je B. K. na blagem ovinku imel smolo in je avtomobil zapeljal v jarek. Prevrnjenega so pustili na kraju nesreče.

D. T. je pritegnil k sodelovanju še 16-letnega J. S. iz Topolšice 187, ki je zaposlen v tovarni Gorenje. V Šoštanju je T. s pomočjo prijatelja S. vlomil v Miklavžino »škodo«. Z njo sta se odpeljala na ples v Ravne. Nekaj časa sta se zadržala v šoli v prijetnem vzdušju, nato pa sta krenila v Mozirje in Velenje, kjer sta avtomobil pustila na Saleški cesti, sama pa sta odšla v hotel Paka. Kot mnogokrat poprej je bilo tudi tokrat v tem avtomobilu malo goriva, zato sta ga morala pustiti v Velenju.

Zadnjič je drzni mladoletni vlomilec D. T. odšel na svoj nočni pohod v dvotedenski seriji nedovoljenega odvzema motornih vozil, 14. januarja. Z njim je bil tudi J. S. V Velenju sta se hotela odpeljati s »škodo« A. Kureta, vendar sta jima nočne užitke prekrižala miličnika.

Na postaji milice v Velenju nas je komandir opozoril na preveliko brezbriznost lastnikov motornih vozil, ki svoje jeklene konjičke puščajo nezavarovane na prostosti. Mnogi osebni avtomobili, v katere so vlomili mladoletni nepridipravi in se z njimi vozili naokrog, niso imeli zaklenjenega volana, čeprav predpisi to zahtevajo. Zato so imeli storilci dosti lažje delo.

L. N.

Gimnazijo je končal kot odlični učenec, na žalost pa je bil tudi večkrat lačen kakor sit. Nato je prešel na študij in potem začel s farmacijo. Mogoče je tudi nesrečni primer vplival na to, da je njegovo življenje krenilo na napačno pot. Ponesrečil si je nogo, ki so mu jo morali amputirati do kolena in jo zamenjati z leseno. Nekateri so ga zaradi tega začeli klicati »Hromi Oskar«.

Mogoče je zaradi te bolezn zanemaril študij, mogoče pa tudi zaradi svoje bolne ambicioznosti?...

Nekega dne je zapustil fakulteto in prišel živeti skoraj v izobilju. Prijateljem s fakultete je govoril, da je našel »Zlato žilo« in da je šele sedaj občutil, kako je pravzaprav življenje lepo. S čim se je ukvarjal, tega niso vedeli, ker ni imel nobenega stalnega poklica. Odprl je majhno delavnico v pri-

stanišču v Hjustonu, v kateri je prodajal otroške igračke, spomine iz Tek-sasa in podobno. Njegovi življenjski stroški so bili večji, kot mu jih je nudilo delo v delavnici. Pred vladnimi organi pa se je opravičeval, da ga financira oziroma finančno podpira njegova bogata poročena sestra. V času, ko je svak še živel, ni ta dovoljeval, da bi prihajal Oskar v njegovo hišo. Ta se ni vznemirjal zaradi tega. Nekdo mnogo bogatejši je moral biti na njegovi strani.

Kljub temu da je policija nekajkrat na hitro prišla v njegovo stanovanje in delavnico, ni mogla najti ničesar sumljivega. Eno je bilo jasno. K njemu so prihajali razni trgovci, gotovo poslovno, kar policiji ni ušlo. Ko so pričeli to raziskovati, je Oskar in tudi ostali dejali, da gre za otroške igračke, katere pošilja v prekomorske dežele. Pogosto so ga

videli na obali, ko so prihajale in odhajale ladje. Videli so ga z mnogimi ljudmi, mornarji, raznimi trgovskimi in pomorskimi oficirji in drugimi.

Kljub temu da je policijski inšpektor iz Hjustona bil osebno zainteresiran in ga sumil, ni imel pravih vzrokov in dokazov, da bi ga preganjali ali celo zaprli.

Poleg trgovine je bil Oskar svecenik neke vere. Med mornarji in ljudmi v pristanišču je mnogokrat pričel govoriti o bogu, veri in koncu sveta. Amerika je znana po raznih verah, zato posameznikom mnogokrat uspe, da pritegnejo za seboj večje število naivnih ljudi, in od njih izmami-jo večje vsote denarja. Oskar se je predstavljal za novega verskega mislonarja, ki lahko zdravi vse bolezni in je vabil ljudi, da bi jim pokazal svojo nenavadno sposobnost. Mnogokrat je v svo-

jem govoru vzkliknil: »Naj pride nekdo, ki ga kaj boli!...« Razumljivo, da je bilo takih mnogo. Na poseben način je neopazno dajal ljudem injekcije ali napitek, pri tem govoreč čudne nerazumljive besede. Ljudje so odhajali zares čisto prerobeni.

Preprosti in neizobraženi ljudje, na katere se je on obračal, so ustvarjali iz tega, kakor tudi vsi verski fanatiki, izredno čudodelstvo. Njegovih pristašev je bilo vse več in več, tudi glas o njegovem čudodelstvu se je širil vse bolj.

Hromi lekarnar, še bolj znan pod imenom hromi čudodelec Oskar, je postal važna osebnost. Njegova delavnica je bila vedno polna raznih pristašev. Ljudje so prihajali, ne zaradi otroških igračk, ki jih je prodajal, ampak da bi pri njem našli duševno in fizično ozdravitev.

OBRAČUN

Oskar je bil dovolj inteligenten, da ni opustil začete dejavnosti, nasprotno, še bolj je razširjal trgovino z otroškimi igračkami. Policija se je zelo zanimala za njegovo delo. Vedno znova je upadala v njegovo delavnico in stanovanje, da bi odkrila, če se za temi igračkami morda le ne skriva kaj drugega. Vse je bilo zaman, igračke so bile samo igračke in ljudje so jih kupovali, pa še tisti, ki sploh niso imeli otrok. To je bila za nje sveta stvar, katero pa so pazili in drago plačali. Tisto, kar so dobili zraven teh igračk je bil osnovni razlog njihovega prihoda. Dobivali so nekakšno čudodelno božjo vodicu, ki so jo lahko uživali v obliki injekcij, ali pa natrosili v pijačo. Ta vodicca je bila — razumljivo — svetega porekla, bila je božanska vodicca.

Kljub temu da je policija zasliševala in izpraševala nekatere od teh verskih fanatikov, niso ti nič izdali, ker so se strogo držali navodil svetega človeka.

Kljub svoji izredni sposobnosti in visoki inteli-

genci je Oskar napravil nekaj napak. Ena od teh in za katero se je pokesal in zaradi katere je tega dne tudi prišel v stanovanje svoje sestre, da bi našel Jeffa, je bila ta, da mu je dal injekcije, ko je leta potožil o bolečinah svoje hčerkice. Tragedija te napake je bila v tem, da mu je v naglici dal cel kartonček, in to še z etiketo, kakršne nikomur ni dajal. Res, da ni vedel, da bo otrok od tega umrl. To so bile injekcije, ki so oživljale ljudi in ki so pomirjevale bolečine. On je dobro vedel, kakšne so te injekcije, kakšna je ta sveta vodicca, samo tega ni nikomur povedal. Težko je bilo priti do njih, zato ni udarjal na veliko plat zvona in je o tem sploh nerad govoril. Toda nekega dne, misleč, da bi mu ta človek nekoč lahko koristil, jo je dal tudi njemu, ne sluteč, kakšne posledice bo imel še zaradi tega. Razlika med njim in

drugimi gangsterji je bila v tem, da se on ni bal policije, pač pa jih je vedno sprejemal učeno, obnašal se je zelo uslužno in jih je sam napotil, da lahko pregledajo delavnico, kakor tudi njegovo stanovanje. Samo ena stvar je bila, katere se je Oskar bal. Ni bila to beseda »policija«, katero je sovražil sede angleškega jezika. bolj kakor vse ostale besede. Obstajalo je drugo ime, ime človeka, katerega se je nadvse bal. Ta človek je bil Rock Geri. Oskar ga je dobro poznal. Rock Geri mu je dal kapital in ga zaposlil. Omogočil mu je, da je obogatel na relativno lahek in enostaven način. Gola ambicioznost Oskarja pa je bila, da se ni mogel zadovoljiti s tistimi, kar je dobil od svojega gospodarja kot nagrado za delo.

(DALJE PRIHODNJIČ)

MED VOZAČI

Vozači! Kje ste v službi in kje doma? Za koliko časa se zaradi vožnje podaljša vaš delovni dan? Problemi vožnje! Takšna vprašanja sem zastavljala tistim, ki so zaradi oddaljenosti do službe ali šole vezani na avtobus.

Brez dvoma imamo danes vrsto ljudi, ki so od svojega delovnega mesta oddaljeni po dvajset, trideset pa tudi več kilometrov. Ta oddaljenost vsekakor predstavlja problem, ki ga ni zapostavljati, zato naj danes steče beseda o tem:

Marjana KASNIK, trgovka v veleblagovnici NAMA Velenje: »Doma sem iz Dovž pri Slovenj Gradcu in se dnevno vozim okrog 20 kilometrov v službo v Velenje. Zjutraj vstajam ob 5.30, da sem na delovnem mestu ob 7. Ob 15. pa se vrnem domov. Zaradi vožnje bi rada stanovala v Velenju, če bi seveda dobila stanovanje, saj z vožnjo dnevno izgubim po tri ure. Avtobusi imajo pogosto zamude, predvsem v zimskem času, to pa lahko pomeni tudi, da zamudim službo. Avtobus je vedno zelo nabit in do sedeža sploh ne pridem. Zgodi se tudi, da na manjših postajah avtobus ne obstoji in tako sem včasih prisiljena štopati, da ne izgubim delovnega dne.«

Franc KLINAR, kvalificirani delavec Gorenje Velenje: »Doma sem iz Ljubnega ob Savinji. V Gorenju sem v službi že eno leto in se dnevno vozim z avtobusom v Velenje. Vstajam ob 4 zjutraj, da sem na delovnem mestu ob 5.30. Z dela se vracam ob 14.20 in pridem na Ljubno ob 15.15. Z vožnjo izgubim dnevno dve do tri ure. Kadar zvečer zgodaj ležem zjutraj še kar lahko vstanem, zgodi se pa tudi, da sem bolj pozen. Zadnja dva meseca se je čas vožnje nekoliko skrajšal, ker nas vozi avtobus direktno iz tovarne. Tudi vožnjo imamo sedaj regresirano in sami plačamo samo štiri stare tisočake. Se do pred dvema mesecema smo plačali za vožnjo 330 dinarjev. Zaradi velike izgube časa bi se rad zaposlil v Nazarjah v obratu Gorenje, vendar zaenkrat to ni možno.«

Marjana LETNAR, delavka v Gorenju Velenje: »Doma sem iz Luč in delam v Gorenju dva meseca. Ker imam blizu do avtobusne postaje, vstajam zjutraj ob 5.30 in pridem domov ob 15.30. Z vožnjo se zamudim tri ure, vendar imam kljub temu še vedno dovolj prostega časa. Vožnja je v redu in mi ne povzroča nobenih težav. Tudi z delovnim mestom v tovarni sem zadovoljna. Res je sicer, da bi raje imela službo bliže doma, vendar, ker sem še mlada me tudi vožnja prav nič ne moti.«

Janez BELAK, dijak RSC Velenje, I. letnik: »Doma sem v Celju in zato vstajam ob pol šestih, da ujamem avtobus ob 6 za Velenje. Z vožnjo v eno smer izgubim eno uro, ki pa tudi ni čisto izgubljena, saj v avtobusu nadaljujem s spanjem. Popoldne pa se vracam domov z avtobusom ob 13. ali 14. in se na vožnji s kolegi pogovarjam. Avtobus je v obe smeri vedno natrpan in velikokrat odstopim sedež starejšim. Pot me ne utruja in tako se bom vozil še naprej vsa štiri leta. Sprevedniki so vljudni pa tudi zamude so redke.«

To so odgovori štirih izmed množice tistih, ki jih avtobusi vsak dan vozijo na delo in domov. Pri vseh se izraža samo eno, in to je, zamuda časa z vožnjo. To pa je tisto, čemur se vsaj za enkrat ne da pomagati, s čimer se je treba pač sprijazniti. Če bi avtobusi ne bili prenatrpani, se pravi, če bi jih bilo več, bi se morda tudi čas na avtobusu dal bolj koristno izrabiti, če ne za drugega vsaj za počitek ali pa bi morda segli po knjigi, ki bi nam tudi sprostila duha po težkem delovnem dnevu.

Liza

profil KRENJO'S BELA

Krenos Bela je prišel 1947. leta iz prekmurske vasice Gornje Slaveče v Soštanj. Kmalu po prihodu je opravil trimesečni poštni tečaj v Celju in od takrat ga poznajo Soštanjčani kot poštarja. Soštanj mu ugaja in ne namerava oditi drugam. Rodno Prekmurje obišče vsaj enkrat na leto, a ker je starše izgubil že zelo zgodaj, rojstnega kraja ne pogošča tako, kot če bi imel še svojo rojstno hišo. Doma ni bilo dovolj možnosti za preživljanje vseh otrok, kolikor jih je bilo pri Krenosovih, zemlje so imeli malo, zato je s petindvajsetimi leti odšel Bela na Madžarsko, kjer je bil poljski delavec na posestvih velikih kmetov in grofov. Po vojni se je zaposlil za eno leto na posestvu Belje v Oslje-ku, 1947. leta pa je od mno-

gih rojakov — Prekmurcev, ki so gradili elektrarno v Soštanj, izvedel za Soštanj.

Poštar Krenos prinaša tudi telegrame

Krenos Bela je eden izmed tistih poštarjev, ki najdlje nosijo pošto na soštanjski pošti. Vsake tri mesece pa prinaša na domove tudi telegrame. Svoje delo nam je predstavil takole:

»Soštanjška pošta je pre-majhna, da bi imela zaposle-nega posebnega uslužbenca za raznašanje telegramov in paketov, zato opravljamo to de-lo vsi poštarji. Pismonošev, dostavljačev nas je šest. Stirje se menjavajo po področjih me-sta, podeželski pismoševci pa imajo vseskozi svoje območje za raznašanje pošte.

Sedaj delam v izmenični služ-bi, dopoldan in popoldan. Zju-traj od 7. do 11. ure sprejem-pošto in si jo zložim in razdelim za dostavo. Popoldan, od 14. do 19. ure pa pobiram pošto po poštnih predalih, jo zigosam, vmes pa dostavljam

telegrame in ekspres pošto. Ob šestih zvečer pričakam poštni avtobus, na katerega oddam pobrano pošto.

— Kako vas sprejmejo ljudje, kadar jim izročite neveselo ali radostno telegramsko sporočilo?

Kakšni ste vi do njih, se pomudite pri njih le toliko, da jim izročite telegram in poskušate čimprej oditi ali jih kdaj tudi potolažite, če je potrebno?

»Nerad se zadržujem po domovih v katere zaidem. Najraje imam, da se tisti, ki mu je telegram namenjen po sprejetju telegrama takoj podpiše v poštno knjigo, da lahko čimprej odidem. Nekateri, ki jim prinesem »hitro prispela pisma« se jih nadejajo že v naprej, zato niso ob pogledu na telegram prav nič vznemirjeni, drugi, ki jih telegram prese- neti, se ga ne upajo odpreti, so prestrašeni in mene sprašujejo, kaj neki bi se moglo skriva-ti v njem. Kadar prinesem ljudem telegramske čestitke za osebna praznovanja, poroke, godovanja, rojstne dneve, se jim ne uspev vselej takoj iz-makniti, ker me mnogi pogo-stijo.«

— Ste našli kdaj med prispe-limi telegrami takega, ki je bil namejen vam?

»Pred kratkim mi je umrl brat. S pošte sem odšel ravno malo preden je prispel tele-gram, zato ga nisem sam pre-stregel, marveč ga je za mano prinesel moj sin, ki je prav tako poštar. Razumljivo je, da se človek počuti drugače takrat ko izroča telegrame dru-gim, raznašanje telegramov jemlje kot službeno dolžnost, tesnoba in negotovost pa se tu-di mene poloti, kakor druge, ko odlepljam svoj telegram.

Poštar Bela Krenos: še dolgo si polnite torbo s pismi, časopi-si, paketi in z vsem tistim, kar nas prijetno preseneti, ko nam prinesete na dom, čim manj pa se naj zdajde v va-ših rokah hudih in žalostnih sporočil. Marjetka Eberline

Dopisujte in sodelujte

Umetnost črne Afrike

V Keniji je profesor Foit dlje časa poučeval in vodil oddelke za afriško umetnost na koledžu Johna Kenijate v Nairobiu. Svoje učence je vzgajal v vrednotenju neizmernega bogastva stare črnske umetnosti in jim odpravljal možnosti uporabe tradicionalnih umetniških izraznosti pri sodobnem oblikovanju. Bil je dober svetovalec in strokovnjak, saj je dolga leta proučeval afriško umetnost, posebej se je zanimal za čudovite ornamente. Umetniške stvaritve, ki so nastale po tem prizadevanju so predvsem okrasne in imajo estetsko vrednost, prenehale pa njihovi kulturni pomen.

• PREDMETI V VITRINAH PRVE SOBE

Tak primer je boben tam tam, poslikan z izvirnim vzorcem. Boben uporabljajo Afričani še danes pri raznih prireditvah, ponavadi spremlja s taktom. Lončarski izdelki predstavljajo preproste oblike posod, te so žgane na odprtem ognju. Površina posode je običajno surovo obdelana, okraski so surovo odtisnjeni in so narejeni z roko ali s preprostim orisnim predmetom. Vzorci so npr. njihove pesmi in ples.

vijuge, pike, spirale in črtice. Reliefno oblikovan ornament predstavlja človeški obraz ali celo figuro. Pogost je tudi žgan vzorec.

Razstavljena kamnita plastika predstavlja realistični in abstraktni stil. Linorez kaže kompozicijo z izvirnim afriškim motivom.

Foitovo pedagoško delo na Kenijatovem Koledžu

Predstavljena dela mladih afriških umetnikov v naslednji vitrini so realistična, opaziti je tudi stilistične in abstrakne oblike. Poglavitni material je les, ki ga kiparji svobodno obdelujejo in oblikujejo. Prav razstavljene primerke odkrivajo simbolizem, bogato ornamentiko in poenostavljene moderne oblike. To so tudi posebnosti, ki označujejo novi stil v afriški umetnosti. Vse razstavljene plastike so napravili slušatelji nairobiske šole. Dve plastiki glave je Foit sam oblikoval.

• BUČE, KELEBASE, OGRICE IN AMULETI, LESENI PREDMETI

Okrasne buče kelebase so najbolj zanimivo področje za študij afriškega vzorca. Na posodah so vidne različne okrasne tehnike. Vzorec na buči je lahko reliefno izrezljan, praskan, vrezan in žgan. Motivi so človeške figure, geometrične risbe in razni rodovni simboli.

Oblačila afričanov so tudi danes okrašena. Posebno so na njih zanimivi vzorci batik, ki smo jih že zadnjikrat spoznali.

Afriki. Njegova plastična obdelava je polna simbolike, njegov čudoviti ornament pa je profesor Foit prav s teh totemov izvirno prenašal v sodobno afriško umetnost.

Večje lesene skulpture predstavljajo motive iz klasične tradicionalne afriške umetnosti. Umetnik je podoben močno stiliziral, oblikoval jih je v skladu s sodobnimi afriškimi likovnimi smermi.

• PRIKAZANI PREDMETI AFRIŠKIH PLEMEN

Profesor Foit je na svojem potovanju po Afriki zbral obsežno zbirko izvirnih afriških izdelkov uporabnih predmetov. Zbrani so v drugi in tretji tvorani. Preko zbranih predmetov je profesor Foit spoznaval vsestransko umetniško dejavnost Afričanov. Primerki so zelo raznovrstni; zajemajo dela klasične črnske umetnosti in predmete iz vsakdanjega življenja, ki so prav tako okrašeni.

Leseni stolčki predstavljajo posebno umetnost v oblikovanju lesa. Izdelani so v enem kosu, rezljani ali okrašeni z drugim materialom. Poseben stil kažejo razstavljene izdelki iz Vzhodne Afrike. Stolčki so okrašeni z vrezanim ali reliefnim vzorcem, včasih to ti izdelki poslikani ali okovani s kovinskimi lističi ali so vdelani raznobarni biseri. Stolčki so izredno lahki, zato jih afriški domačini nosijo na potovanja obsežne na rok. V velikih vitrinah so razstavljene razni predmeti. Motika predstavlja najpreprostejše orodje, ki ga afriške žene še danes uporabljajo na njivah. Motika je privzeta ali nasajena na leseno drzalo.

Velik nož, imenovan pan-ga, nosi vsak Afričan vselej s seboj. Uporabi ga lahko kot orodje ali orožje...

Motika, sekira in nož so kovaški izdelki. Tri sekirice imajo rezilo narejeno iz kože nilskega povodnega konja. To je orodje, ki ga črnski kipar uporablja pri rezljanju lesenih skulptur. Drugačne buče kelebase kot so prikazane v prvi sobi izhajajo iz Vzhodne in Južne Afrike. Pripadniki plemena Tolkana in Masai še dandanes shranjujejo mleko v njih. Te buče razbijejo pred uporabo z živalskim urinom. Buče so okrašene, včasih so oviti okrog njih območju je delan v pas-

kovalke lončenih posod in lončenih tobačnih pip. Te posode, čeprav preproste, so umetniški izdelki visoke kakovosti. Lončarke oblikujejo posodo brez lončarskega kolovrata. Njihovo orodje je bambusova trščica, gladek remen, koruzno steblo in nekaj kosčkov podolgovate buče. Lončarka oblikuje skledo iz kupa gladke glinaste mase, ki jo z rokami gnete in gladi. Drugi način oblikovanja posod ki je prav tako razširjen na tem območju je delan v pas-

usnjeni jermeni ali pa so nanje našite školjke kavre in raznobarni biseri. Nekateri buče so opletene vzorčasto z rastlinskimi vlakni, druge imajo vrezane in žgane okraske.

V vsej Afriki slovijo ženske kot najspretnейše obli-

vih, narejenih iz gline. V tem primeru lončarka oblikuje posodo v spirali. Lončarski izdelki predstavljajo trebušaste oblike, z reliefno upodobljenim človeškim obrazom in s črtastim vzorcem.

Marjetka Eberlinc

Gremo v Indijo

Vožnja s taksijem v stari del Delhija nudi dobro pašo očem. Ulice po katerih se vozimo so polne najrazličnejših trgovin, v pritličju zgradb. Trgovci navadno sedijo v prostoru z blagom, pomočniki pa imajo vodilno vlogo pri ustavljanju mimoidečih, kjer jih vabijo naj vstopijo. Premožnejši trgovci in hotelirji imajo vizitke, ki naj tujca usmerjajo v njihovo prodajalno ali restavracijo.

Stari del Delhija je po svojih trgovinah vsekakor najbolj zanimiv, vendar za Evropejca absolutno nesprijetljiv. Trgovina se odvija v glavnem na pločniku ob ulici. Lastnik »trgovine« razstavi svoje imetje na krpi po pločniku, se vsede po turško in čaka. Kakšen prodaja svoje artikle na zabojih. Pa ne mislite, da se tu kupuje samo tekstil, rogovina, usnjeni izdelki, predmeti iz slonove kosti in lesa ali razni orientalski spominčki. Kje pa! Največ prodajajo sadje, zelenjavo, pecivo katerega barva in oblika se ni videla iz preproste vzroka, ker je na njem domovalo toliko muh, da se tega ni dalo razločiti. Slaščičarji ali peki pečejo v ponvi na tleh nekake krofe in če si lahko predstavljate vmes se ves promet od »svetih« krav dalje, lačne poglede mimoidečih, umazanijo, potem že veste, da je tu leglo najrazličnejših bolezni.

Gneča po ulicah je velika. Vse nekam hiti. Pisana množica ljudi kot reka valovi v vse smeri. Revni peš, majčekkrat bos, v raztrganih in umazanih oblačilih, ki so včasih tudi same krpe — navezane okrog pasu. Ženske, oblečene predvsem

v sarije, drobijo korake ob otrocih. Druge v razkošnih sarijih iz brokata s pozlačeni sandali in z mnogo zapestnic na roki in okrog vratu se vozijo v rikšah ali triciklih. Zelo zanimiv je bil odnos revnih do ljudi iz višjih kast. Pri takem srečanju so se reveži s sklenjenimi rokami na prsih in

Ko se tako pripeljemo v predmestje Delhija odkrijemo pravo bedo v zaslinih bivališčih, ki si jih revni doseljenci postavljajo iz vsega, kar jim pride pod roko: slama, leseni zaboji, žaklovina in »hiša« je zgrajena. Veliko pa je takih, ki nimajo niti zaslinne strehe. Te ljudi srečujemo na vsakem koraku. Nemo sedijo na obzidjih, ob pločnikih, kjerkoli — oblečeni v plat-

ženimi telesi. Najbolj grozljiv trenutek je bil, ko sem videla fanta, ki je z leseno nogo poskakoval po pločniku, brez rok, okrog vratu pa je imel obešeno dolgo palico, na katere koncih sta bili pritrdjeni dve pločevinasti posodi. Pa berač, ki mu je gobavost pobrala nos, prste na rokah in nogah, je kot razmesarjena žival prosil miloščine. Obupno! In tu so še otroci. Ti so najbolj vztrajni spremljevalci turistov. Nič zato, če takoj ne dobijo bakšiša. Spremljali vas bodo tudi kilometre daleč. Denar, ki ga dobi prvi otrok pa je vaba za druge in v trenutku mrgoli okrog vas grmada malih prosilcev, ki so napol nagli, ušivi, krastavi in prestradani. Revščina je včasih tako neusmiljena, da je mati srečna, če ima iznakaženega otroka, ker je bolj zanesljivi-

V OSRČJU BEDE

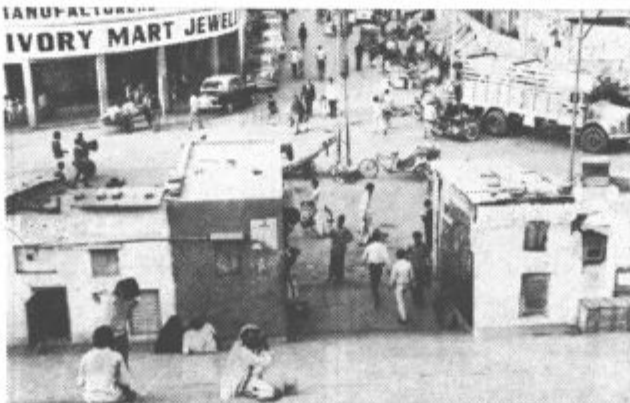
sklonjeno glavo klanjali tako da so se istočasno tudi zadenjsko umikali in jim naredili prostor.

Indijci so po večini manjši, vitki, z gostimi črnimi lasmi, bronaste polti in pravilnih potez obraza. Delhi je s 3,3 milijona prebivalcev tretje največje mesto v Indiji. Današnji Indijci so potomci Davidov, svetlopolti Indonezijci, ki so se preselili iz severozahoda, temnopolti praprebivalci (Veda) z juga in kasnejši doseljenci: mongolov, iz severozahoda ter grško-perzijskih, arabskih in turških iz zahoda.

To edinstveno prepletanje ljudi v zgodovini indijske kulture in družbe skozi tisočletja, je, ne samo preživelo vse tuje vplive zavojevalec in priseljencev — še več, bilo jih je sposobno sprejeti in se vanje vživeti. Prebivalstvo Indije se hitro množi. Leta 1900 je šlo okoli 250 milijonov, v začetku leta 1967 že 500 milijonov, leta 2000 pa računajo, da bo verjetno doseglo milijardo. Okrog 80 % prebivalstva živi v 560.000 vaseh, ostalih 20 procentov pa v 3000 mestih.

Veliki plakati, ki se bohoto tu in tam propagirajo načrtovanje družine. Na njih so kiča sto poudarjeni starši z otrokom, ki se srečno smehljajo. Nasprotje papirne reklame in ljudi na ulici je tako strašno kot glas vpijočega v puščavi.

nene krpe izpod katerih gledajo kot obup suhe, bose noge. Ob njih leži običajna čula, ki skriva vse premoženje lastnika. Dan jim pomeni samo čas, ko si sku-

šajo z beračenjem preskrbeti svoj grljaj. Z nočjo pa se zleknejo ob robu pločnika na tla in pokrijejo z blagom ki je bil preko dneva čula. Videti je vse mogoče siromake z različno iznaka-

vi vir beračenja, kot zdrav otrok. Oko se težko privadi na tako okolje in le zdrav razum nam narekuje, da čimprej preidemo to bedo. Prihodnjič: Med samimi bogovi.

ZOOLOGIJA ODLIČNO

Mož: »Ti sploh nisi sposobna razlikovati konja od osla!«
Žena: »Oprosti, možek, ali sem ti že kdaj rekla konj?«

TUDI RAZLOG

»Zakaj se ločuješ?«
»Zato, ker se ona vsako noč potika po gostilnah!«
»Kaj, ali tudi pije?«
»Ne, mene išče!«

DOBROTNIK

Naš direktor se je žrtvoval do poslednjega dinarja!
Ni mogoče. To je pa pravi domoljub!
Podjetje je v likvidaciji.

GOST

Janezek gostu: »Očka je zelo vesel, da si prišel, stric Miha.«
Pravkar je rekel, da si nam samo še ti manjkali!

Tokrat jo je odnesel s celo nogo. Lahko bi bilo tudi drugače. Samo zato, ker je nekdo ploščo uničil, tisti, ki bi moral luknjo pokriti, pa se obotavlja. Posnetek smo napravili pred delavskim klubom v Velenju.

BODIMO SLOŽNI

Po treh sejah iniciativnega odbora za ustanovitev krajevnih skupnosti Stara vas je bil prejšnji ponedeljek, 28. februarja, v kino dvorani pri Rudarskem domu zbor občanov. Udeležba je bila dobra, saj se je zboru udeležila desetica vseh občanov z območja nove krajevnih skupnosti, pa tudi razprava je opozorila na vrsto problemov, posebej še komunalnega značaja, s katerimi se bo treba v prihodnje spoprijeti.

Krajevna skupnost Stara vas je bila predzadnja od sedmih krajevnih skupnosti, ki smo jih v zadnjih dneh januarja ustanovili na mestnem območju Velenja. Je po številu prebivalcev za zdaj tudi ena najmanjših. Kljub temu pa svetu krajevnih skupnosti, kot vse kaže, dela in nalog ne bo zmanjkalo. O tem, katera vprašanja bodo imela prednost, se bodo pogovorili na prihodnjem zboru občanov, ko bodo sprejemali delovni program krajev-

ne skupnosti. Kar najhitreje in najučinkoviteje pa bodo rešili vse naloge, če bodo enotni. Zato tudi ni slučaj, da so sklicatelji zbora občanov na ozadje kino dvorane zapisali geslo »BODIMO SLOŽNI!«. In pod tem geslom je potekal tudi zbor občanov. Seveda pa so poudarili nujnost povezovanja interesov na celotnem mestnem območju Velenja, kar naj bi potekalo v okviru sveta delegatov krajevnih skupnosti mesta Velenja.

Na zboru občanov krajevnih skupnosti Stara vas so volili vodstvo krajevnih skupnosti in odbora podružnice SZDL. Iniciativni odbor je predlagal v svet krajevnih skupnosti 21 članov, vendar pa so na zboru ugotovili, da je v svet predlaganih premalo žena, če naj ta samoupravni organ tudi v Stari vasi odraža strukturo občanov. Zato so svet razširili na 25 članov ter izvolili vanj še 4 tovarišice.

NOVI PROIZVODNI PRIDOBITVI

Za potrebe gozdarstva so se pri GLIN odločili za nabavo dvigunskega traktorja. Prednost tega stroja je v tem, da lahko dela na vsakem terenu in naenkrat lahko potegne tudi do šest kubikov lesa. Tako se je čas od poseka do obdelave skrajšal na en dan. Pri GLIN so prepričani, da se bo investicija 70 milijonov starih din, kolikor je veljala nova naprava, kaj kmalu izplačala.

V končni fazi montaže je tudi plemenitilnica ivernih plošč, kjer bodo letno oplemenitili okrog 10.000 kubičnih metrov iveric. Proizvodnja bi sicer morala steči že v decembru, vendar to zaradi znane energetske krize ni bilo mogoče. Celotna investicija je veljala okrog 200 milijonov. Obratovati bo začela konec januarja.

Liza

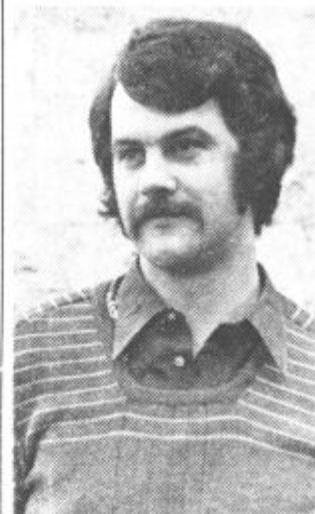
KOLENDAR OBLETNIC IN SPOMINSKIH DNEVOV

VAŽNEJŠI DNEVI

8. Slovenski kulturni praznik — obletnica smrti dr. Franceta Prešerna

SPOMINSKI DNEVI

3. 1758 rojen slovenski pesnik Valentin Vodnik
7. 1812 rojen angleški pisatelj Charles Dickens
8. 1849 umrl slovenski pesnik France Prešeren
10. 1861 rojen slovenski jezikoslovec, etnograf in zgodovinar dr. Matija Murko
10. 1873 umrl ruski pesnik Aleksander Sergejevič Puškin
11. 1650 umrl francoski filozof Rene Descartes
13. 1883 umrl nemški skladatelj Richard Wagner
16. 1871 (?) je umrl raziskovalec Janez Klančnik, prvi Evropejec, ki se mu je posrečilo priti v porečje Srednjega Konga v Afriki

Marica Hriberšek, Slavka Šukič, Martina Pavčič, Marica Govedič, Adi Drame in Vera Rosenstein

Po uspelem večeru kulinarike v hotelu Paka

Človek je z radovednostjo spremljal obvestila v časnikih in drugod, ki so vabila na Kulinariko '73. Pripravili so jo kuharski mojstri iz gostinskega podjetja Paka Velenje, skupaj še z nekaterimi drugimi sodelujočimi. Čeprav je od te elitne prireditve kuharske umetnosti preteklo že nekaj tednov, smo naš današnji zapis posvetili kolektivu velenjskega gostinskega podjetja Paka, ki je ob koncu lanskega leta pripravil v hotelu Kulinariko '73.

V našem zapisu nimamo namena podrobno poročati o uspehi prireditvi, pač pa o ljudeh, ki so z ljubeznijo in natančnostjo pripravili Kulinariko '73. Ne bomo mogli predstaviti vseh. Tudi z vsemi se nismo pogovarjali. Naši sogovorniki pa so toliko povedali, da vsega ne bomo mogli zapisati. Zato naj nam drugi ne zamerijo. Kljub temu moramo zapovrstjo predstaviti večino, ki je pripravila Kulinariko '73. Kuharske dobrote so pripravile Marica Govedič, Marica Hriberšek, Martina Kovač, Marica Ogrinc, Silva Mameledžija, Ljudmila Šurm, Rezka Kranc, Mara Zgank, Krista Unterlehner, Vera Rosenstein in Sonja Šafar.

Dobra jedila brez lepo

ična štruca, raca po puntarsko, pasteta od divjačine s tostom in še drugo.

Marica Govedič, kuharica: »Na kulinarico prireditev ob koncu lanskega leta smo se v našem podjetju pripravljali pol leta. Velenjani in drugi gostje ne poznajo povsem naša izbrana jedila in slaščice. To kar zmoremo, gostom ne moremo pokazati vsak dan, zato smo se odločili za kulinarico prireditev in jo povezali še z razstavo pogrnjov, kulinarike in ikebane. Seveda smo poskrbeli še za zabavnejši del.«

Sonja Šafarjevo videvamo za točno mizo v restavraciji Jezero. Na kulinaricnem večeru pa se je predstavila s svojimi izdelki nadevano pljučno pečenko in

mlada natakarija in Marjana Avberšek sta pripravili zanimiv pogrinek ter ga imenovali »srečno«. Zamisel je bila podkrepjena z rudarskim vozičkom na sredi mize, ki je bil ves narejen iz velenjskega lignita. Darinka pravi: »Pogovarjali smo se kaj naj pripravimo, da bo lepše in tudi uporabno. Neko soboto zvečer smo s sodelavci na Jezeru izoblikovali zamisel, z Marjano pa sva začeli delati. Srečna sem, da se je mnogim pogrnjek dopadel. To je zame priznanje in sem dobila še večje veselje do dela.«

»Poleg okusnih jedi, dobre kapljice in lepo pogrnjene mize sodijo še cvetice,« je dejala Martina Pavčič. »Zato smo na lanske kulinaricni prireditvi želeli gostom po-

in dali priznanje mojemu delu.«

Kramljali smo z ljudmi, ki so pripravili Kulinariko '73 v Velenju. Nekatere smo predstavili, mnogi pa so vendarle ostali neimenovani, čeprav so tudi oni prispevali velik delež, da je prireditev lepo uspela.

L. N.

Sonja Šafar

Darinka Vrabčič

Kristina Unterlehner

DOBROT NI MANJKALO

urejene mize ne teknejo tako kot bi morala. Zato se gostinci še posebno urijo v pogrnjkih. Tudi za Kulinariko '73 so jih pripravili in razstavili v banketni sobi. Najzanimivejši pogrinek so imenovali »1963 — 1973«. Tega so razstavili na nedavnem gostinskem in turističnem zboru na Bledu in zanj dobili srebrno odličje. Pripravili pa so ga Nace Kranc, Franci Serdoner in Adi Drame. Pogrnjke pripravijo ljudje iz strežbe. Zato so se Aco Kosak, Vlado Vučko, Ciril Jezernik, Majda Gril, Andrej Virant, Majda Koren, Anica Vodlan, Rado Ježovnik, Ivo Mavrin, Jožica Plankl, Marjka Maljkovič, Darinka Vrabčič in Marjana Avberšek lotili dela in za Kulinariko '73 pripravili 7 pogrnjov ter vse razstavili v banketni sobi.

Vsakdanji gost se je na večeru v hotelu Paka težko znašel ob obilici izbranih jedi, ki so jih spretni natakariji in natakarike ponujali na pladnjih. Pa tudi slaščice in drugih dobrot ni manjkalo. Izbrana vina je za ta večer pripravilo trgovsko podjetje VINO iz Smartnega ob Paki, pivo pa pivovarna iz Laškega in Koprivnice. Gosti so izbirali po svojem okusu, saj je bilo tega večera na voljo kar blizu 40 izbranih dobrot. Naj nekatere naštejemo: obložena rudarska bržola, piščančev galant, Saleška pojedina, postrv na način Paka s tatar omake, hladni podpuri, moza-

nadevanimi telečjimi prsi. Kako to? »Delam za šankom, izučena pa sem kuharica,« je prijazno kot vedno pripovedovala Sonja. »Še zdaj ljubim kuhinjo in se rada povrnem v svet dobrot. Kulinaricni večer pa je priložnost, da tudi poprimem za delo. Zelo sem zadovoljna, ker so gostje z velikim zanimanjem občudovali naše razstavljene kuharske izdelke.«

Marica Hriberšek: »Ponavadi kuhamo običajne jedi, takšne, ki so največkrat povsod na jedilnikih. Kulinarika pa zahteva od kuharice več. Sama mora izbrati kaj bo pripravila in sama narediti. Ni lahko, zato iščemo zamisli in se tako izpopolnjujemo.«

Tudi kuharica Vera Rosenstein je povedala, da se morajo za ta večer še posebej pripraviti. »Kulinarika, ki smo jo pripravili prejšnje leto, je bila velik uspeh za naše podjetje. Zavedamo se, da bomo goste na ta način pridobili, saj zdaj bolje vedo s čim jim lahko postrežemo.«

Sicer pa je res, da gostinstvo napreduje. Tega se po besedah Kriste Unterlehner zavedajo tudi v gostinskem podjetju Paka. Zato sledijo napredku. »Kulinarika '73 je bila po mojem mnenju uspešna,« je menila Krista Unterlehner. »Pokazali smo, da zmoremo več kot le tisto kar imamo napisano na jedilnih listih.«

Kako in kdaj nastajajo zamisli? Darinka Vrabčič,

kazati celoto. Pripravili smo v zgornjih prostorih razstavo ikebane. Z njo smo hoteli opozoriti, da naše gostinske sobe vedno okinčamo s cvetjem. Seveda sva se za razstavo z Adijem še posebej potrudila.«

Adi Drame, receptor: »Zunaj zelo poudarjajo cvetno aranžiranje. Vendar nikjer nisem videl, da bi ob kulinaricnem večeru pripravili še posebej razstavo ikebane, čeprav ta daje skladnost pogrnjku. Res je, da je v našem mestu cvetje doma in je sestavni del Velenja. Ikebano pa kljub temu ljudje bolj malo poznajo. Morda jim bo naša razstava koristila, ko bodo svoje domove krasili s cvetjem.«

Kdo si ne bi oblizoval ustnic ob dobrotah z zvenečimi nazivi: mignoni presečenjena, šah torta, nedeljsko popoldne, orehova, rum punč, kavina, čokoladna in sadna torta. Vse to je pripravila za sobotni decembrski večer Slavka Šukič, slaščičarka v hotelu Paka. Naš zapis smo hoteli posladkati in smo razgovor z njo pustili za konec. »Drugič sem razstavila svoje slaščičarske izdelke. Moram povedati, je razlika speči in okrasiti slaščico za kulinariko, kot tisto, ki jo običajno pripravljamo. V pripravljanih za razstavo, mora zamisel priti do izraza. Vsak element mora biti lepo izdelan, zato posamezne pripravljamo več dni. Vesela sem, da so gostje to opazili